

2017. október

due tanulmányozó

válogatás a legjobb diáklapokból

 a facebookon is!

**CUKORMÁZAS
MINDENNAPOK**

AZ ORSZÁG TORTÁJA ALKOTÓJÁVAL

**NAGYINVÁZIO
AZ INTERNETEN**

KÉMIAVAL

A VILÁG KÖRÜL

**TANULÁS
ÉS MUNKA**

OLASZORSZÁG

ODA - VISSZA

FENYVESI ZOLTÁN

Tilla „Tiszta szívvel” című filmjével robbant be a köztudatba

NETBIZTOS

PÁLYÁZAT *DIÁKOKNAK*

Biztonságban vagy az interneten? Tudod, mire figyelj szörfölés, csetelés, keresgélés, zenehallgatás, videónézés és blogolás közben? Készíts róla videót, hogy segíts a többieknek is okosan használni a netet!

A pályázatra két témában várunk maximum 3 perces kisfilmeket, videókat. Az egyik az internetes zaklatás, a másik a személyes adatok védelme az interneten, a közösségi médiában. A pályaművek legyenek figyelemfelkeltők, ötletesek, kreatívak, amelyet Te is szívesen megnéznél! A témán belül nincs megkötés, kiragadhatod bármely apró elemét, vagy nagyobb részét is feldolgozhatod.

A pályázaton 12 és 22 év közötti fiatalok vehetnek részt.

Egy pályázó több videót is beküldhet mindkét témában.

Az elkészített videókat a YouTube-ra kell feltölteni, a linket, illetve a bemutatkozást pedig a DUE pályázati felületén beküldeni. A pályaműveket szakmai zsűri értékeli.

A három legjobbnak ítélt videó készítőjét díjazzuk.

DÍJAK

1. helyezett:

1 tablet + hipernet mobilinternet-szolgáltatás 1 évre

2. helyezett:

1 okostelefon + Blue tarifa csomag 3 hónapra

3. helyezett:

1 okostelefon + feltöltő kártya

A **díjazottak kedvezményes részvételi lehetőséget nyernek a DUE 2018 évi nyári médiatáborába**, ahol megismerhetik a szakma mestertitkait.

A legjobb alkotások közönségbemutatója, valamint az ünnepélyes eredményhirdetés **díjátadás** a jubileumi **25. Országos Ifjúsági Sajtófesztiválon** lesz 2018 májusában.

BEADÁSI HATÁRIDŐ: 2018. március 15.
A pályázatokat kizárólag elektronikusan lehet beadni a **www.due.hu/palyazat** weboldalon keresztül.

RÉSZLETEK: **www.due.hu**

KERESSÜK

MAGYARORSZÁG
LEGINTELLIGENSEBB
DIÁKJAIT!RÉSZLETEK HAMAROSAN A
WWW.NAGYDIAKIQTESZT.HU
OLDALON!

TÖBB, MINT ALÁÍRÁS

LAMI KRISZTOFER

Krisztofer május óta tagja a DUE-nak, idén vett részt először a DUE Médiatáborában. A mostani számban jelenik meg első cikke: rögtön címlapinterjú. A jövőben szeretné még több rovatban is kipróbálni magát.

EZT TANULJA: Az ELTE Bölcsészettudományi Karán vagy elsőéves történelemszakos hallgató.

EZZEL FOGLALKOZIK A DUE TALLÓZÓ MELLETT: Sok időt szán az egyetemre, illetve egy online ügyfélszolgálatnál dolgozik. Érdeklí a színjátszás és amikor csak tud, novellákat ír. Szeret természetfotókat készíteni.

EGY INSTANT TRÜKK, AMIVEL BOLDOGGÁ LEHET TENNI: Egy tál rakott tészta egy hosszú ölelés kíséretében. Néhány, gyermekkorát idéző Nógrádi Gábor-kötet.

EZT CSINÁLTA MOSTANÁBAN: 2017 nyarán belépett a nagybetűs életbe, és ebben a DUE-nak is része volt. Felkérték egy most formálódó diákblog szerzőjének, családfát kutatott.

ÍGY KÉPZELI EL MAGÁT ÖT ÉV MŰLVA: Történeti muzeológusként dolgozik a fővárosban, van egy csodás párja, egészséges, újságíróskodik és motivációs előadásokat tart.

EZT SZERETNÉ MÉG MINDENKÉPPEN KIPRÓBÁLNI: Szívesen elutazna néhány hónapra egy nyugat-európai és észak-amerikai körútra. Távlati célja, hogy megírja anyai nagypapája elképesztő élettörténetét egy kötetben.

SITI BOGLÁRKA

Bogi is ettől az évtől tagja a DUE-nak, szintén idén táborozott velünk először. A DUE Tallózóban szeptemberben jelent meg az első cikke.

EZT TANULJA: A Fehérgyarmati Deák Ferenc Gimnáziumba jár, most nulladikos. **EZZEL FOGLALKOZIK A DUE TALLÓZÓ MELLETT:**

Tanul, illetve hamarosan indul egy helyi újság, amibe írni fog. Szavaló és prózamondó versenyekre jár, és mindenféle-fajta vetélkedőkre, ahol beszélni tud. Mivel DÖK-ös az iskolában, ezért ideje nagy részét az is kitölti.

EGY INSTANT TRÜKK, AMIVEL BOLDOGGÁ LEHET TENNI: Alapjába véve mindig boldog, de ha a barátaival van, annak nagyon tud örülni. Esetleg ha van valami olyan lehetőség, aminek a segítségével „megcsillagozhatja” tehetségét bármilyen formában.

EZT CSINÁLTA MOSTANÁBAN: Tanul, sulit utána pedig mindig szervez valami programot, hogy még véletlenül sem tudjon egyszer időben/otthon tanulni. Hétfőgén általában nem látják otthon, elmegy valahova a barátaival, esetleg a barátjánál van.

ÍGY KÉPZELI EL MAGÁT ÖT ÉV MŰLVA: Végzős gimnazistaként, lesz jogsija és az ELTE-re készül. Szeretné, ha addigra már több köze lenne az újságíráshoz, mint most, esetleg valami ismertebb lapba írhatna. 5 év múlva ilyenkor nagyon fogja várni a 6. DUE-táborát.

Nagyünnvázió

AZ INTERNETEN

MINDIG VAN EGY BÖLCS TANÁCSA AZ ÉLETRE, AMIRE AZ ADOTT PILLANATBAN A SZEMED FORGATOD, MAJD PÁR ÉV MÚLVA RÁJÖSSZ: BÁR HALLGATTÁL VOLNA RÁ. A LESZEBBEN OLVASSA A MESÉT, SŐT, A LEGJOBB MESÉKET TALÁLJA KI, NA ÉS A LEGJOBBAN FŐZ A VILÁGON. A TE KEDVENCEIDET. IGEN-IGEN, MOST A NAGYIRÓL VAN SZÓ. ÉS PERSZE NAGYAPÁRÓL, AKI A VILÁG LEGJOBB FOCIEDZŐJE, MINDENRE TUDJA A VÁLASZT, MEGSZERELI A SZÉTESETT MADÁRETETŐT ÉS MEGTANÍT HORGÁSZNI.

Bizonyára nem felejtetted el, hogy október 1-je az idősök világnapja. Régebben talán ilyenkor virágot vártak felmenőink, ma már annak örülnek, ha segítünk nekik – például eligazodni az élet azon dolgaiban, amikben mi vagyunk jártasabbak. Például, ha megtanítjuk őket a közösségi oldalakon csetelni, vagy a shift és a ctrl+c misztériumára. Türelmetlenkedés és plafonbámulás helyett segítsünk nekik az interneten boldogulni, ahogy ők is segítettek felfedezni a világ száz csodáját.

MIKRÓ HELYETT CSETELÉS

Azt hiszem, kezdhethük visszasírni az időket, amikor a nagytól azt hallgattuk, hogy segítsük fel a székből a fájós dereka miatt, vagy avassuk be a mikró használatába. Bele kell törődni, hogy ennek vége, és hogy a hagyományos nagyszülő-unoka kapcsolatokba is beférközött a technológia. Manapság inkább abban kérnek segítséget a nagyszülők, hogy

hogyan kell bekapcsolni a mobiltelefont, és mi az a PIN-kód. Persze, ez csak a kezdet. Amikor ezen a problémán túllendülnek, akkor rátalálnak az olyan applikációkra, mint a Viber, a WhatsApp és ki tudja még mi mindenre. Sokáig azt sem értették, hogy mi olyan jó a Facebookban. Majd, amikor regisztráltak, akkor történt az igazi áttörés, akkor kezdődött a „nagyünnvázió” igazán. Azóta kell arra figyelni, hogy mit posztolsz az idővonaladra, mert a végén még jönnek tőlük a csipős, néha butuskának tűnő, üzenet helyett kommentben vagy posztban küldött, de annál nagyobb szeretettel írt megjegyzések. A lehető legtöbb posztnál megnyomják a „megosztás” gombot – náluk ez a lájk. Hiába próbáljuk nekik többször elmagyarázni a Facebook működését, vagy a mi, vagy az ő tempójuk miatt rendszerint kútba esik a küldetésünk. A szeretetük virtuálisan is határtalan: amíg a csetet nem találják meg, addig inkább kiírják bejegyzésüként a

profilodra „vigyázz, ma hideg lesz!”. Amikor megértik a csetelés metódusát, nagyon megszeretik. Persze a legjobb beszélgető partnernek mindig az unokák bizonyulnak. Ha csetelésről van szó, egy feladatunk van: rá kell vennünk a nagyszüleinket, hogy ne pusztán a matricákon keresztül próbáljanak meg kommunikálni, inkább vegyék fel az olvasószemüveget és írják le üzenetüket.

6 VESZÉLY, AMI AZ IDŐSEKRE LESELKEDIK INTERNETEZÉS KÖZBEN

1. A mi generációnk számára is dühítő, amikor egy oldal feldob kéretlen lapokat, tele igénytelen reklámmal és letöltődő vírusos alkalmazásokkal. A nagyszüleink számára azonban nem egyértelmű, ilyenkor mi a teendő. Ha ők a felugró ablakokból vírusos tartalmat töltenek le, az biztos, hogy majd nekünk kell helyrehozni a gépüket. Ezen kívül számos olyan oldalra is kattinthatnak, amit képtelenség bezárni, hiszen a kis x-et trükkösen elrejtették. (TIPP: Ha ismerjük nagyszüleink érdeklődési körét és keresési szokásaikat, akkor sok felugró reklámot eleve ki tudunk tiltani a böngésző beállításában.)

2. Az első bankkártyás fizetésnél jobb, ha mi is ott vagyunk. A nagymamákat folyamatosan csábítják az éppen leértékelt, értékes kerámiaserpenyők és konyhai gépek, vagy a jópofa kutyúk, a szép „az unokám biztos örülne neki” pulcsik. Ha nagy a csábítás, könnyen rendelhetnek meg nem csak felesleges, de olyan terméket is, amivel átverik őket.

3. Sok nagyí előszeretettel oszt meg képeket magáról a közösségi oldalakon a szépen berendezett otthonában, és ezzel közzétesz olyan adatokat, melyek rossz szándékú emberek számára hasznosak lehetnek. Sokszor a neten „megismert”, kedves idegen némi udvarlást követően kisebb vagy nagyobb anyagi segítséget kér a mit sem sejtő nagymamáktól, akik csak hosszú idő után jönnek rá, hogy egy jól felépített csapdába kerültek.

4. A széles érdeklődési körrel rendelkező nagyí kipróbál minden lehetőséget. Így fizet be például egy próbahónapot a netes jógaórára, majd később csodálkozik, hogy a havidíjat minden hónapban lehúzzák a kártyájáról, mivel fogalma sincs, hogy lehetne lemondani a szolgáltatást.

5. Csodás képeket küld a Facebookra nyaralása alatt, koktél a tengerparton, homokvárépítés az unokával, sétahajózás a tengeren – eközben az őrizetlenül hagyott lakást kipakolják. A tolvajoknak nincs min aggódniuk, nagyink megosztotta, hogy csak két hét múlva megy haza – ha a biztonsági beállításokról nem okosítottuk ki.

6. Nagyí szeret a csodákban és a természetes gyógymódokban hinni, így elkerülhetetlenül beleássa magát az alternatív gyógyítás világába. Ezek az oldalak légből kapott bölcsességekkel fűszerezve tálalják a veszélyes, áltudományos híreket. Itt megrendelhető a két nap alatt 20 kilogrammtól megszabadító tablettá, vagy a rák elleni gyógyszer, meggyőző képekkel. Figyelni kell rájuk, hogy az interneten olvasott csodamódszereket sose helyezték a szakorvosi vélemények, a valódi gyógyszerek és kezelések elé.

Összességében: a mi felelőségünk, hogy a nagyijainak hogyan és mire használják a netet. Legyen rájuk időnk, segítsük őket, okosítsuk ki, és ne legyünk restek a biztonsági beállításokat helyettük is megtenni. Ezer dologban okosabbak nálunk, amit nem döngölnek nap mint nap az orrunk alá, ebben az egy-két dologban ne arcoskodjunk, hanem épp oly kedvesen és szeretettel segítsük őket, ahogy ők is teszik ezt velünk.

(Haiman Helga)

LEHET-E

TANULÁS MELLETT DOLGOZNI?

DIÁKMUNKA: ZSEBPÉNZ – LAKHATÁS – TANDÍJ

A PÉNZ MOTIVÁLÓ TÉNYEZŐ, ATTÓL A PERCTŐL FOGVA, HOGY TUDJUK, LEHETŐSÉGEKET BIZTOSÍT. MINÉL IDŐSEBBEK VAGYUNK, ANNÁL INKÁBB ELŐTÉRBE KERÜL, AZTÁN HOPP, NAGYKORÚAK LESZÜNK: FELNÖVÜNK ÉS GONDOSKODNUNK KELL MAGUNKRÓL.

A DIÁKMUNKÁT TÖBB SZEMPONTBÓL IS KÖRÜLJÁRHATNÁM, DE IGAZÁN CSAK A SAJÁT TAPASZTALATAIMAT, TANULSÁGAIMAT ADHATOM ÁT. NOS, A VÁLASZOM A CÍMBEN FELTETT KÉRDÉSRE AZ, HOGY IGEN, LEHET A TANULÁS MELLETT DOLGOZNI. HÁROM FONTOS SZEMPONT AZ, AMI ALAPJÁN ELDŐL, HOGY VALAKI TUDJA-E A KETTŐT EGYÜTT CSINÁLNI.

Porogi Éva, Gettoknow, Budapesti Műszaki
Egyetem Gazdaságtudományi Kar

A saját tapasztalatom pedig az, hogy lehetsz hivatásos éjjeli vámpír, nappali zombi, pénzügyi zsonglór vagyis diákok vérbeli vaddisznója/fenegyereke. Én az érettségi évem (2013) nyarán kezdtem el dolgozni diákként, onnantól pedig több különböző munkát is kipróbáltam: összeszerelés szalagmunkásként, telesales, toborzás, árufeltöltés, recepciózás.

ELŐSZÖR IS, MI AZ, AMIÉRT CSINÁLOD?

Mert ami motivál, annak elég erősnek kell lennie ahhoz, hogy komolyan áldozz rá a szabadidődből, hogy úgy érezd, valóban megéri. Arról nem is beszélve, hogy milyen munkatípust választasz, és milyen is lesz hozzá a fizetésed.

Az árufeltöltést majdnem két évig éjszakai műszakokban végeztem, és sokszor onnan jártam be az óráimra is. Jól fizetett, de egy idő után nagyon-nagyon megterhelő. Rengetegen voltunk, akik ilyen formában üztük, és volt olyan – közöttünk eleven legenda –, aki képes volt munka után bemenni vizsgázni. Hajmeresztő, nem?

Ehhez a munkához körbeérdeklődtem ismerősöknél: melyik szövetkezetet keresztül érdemes, mire van szükségem hozzá. Itt például kötelező volt évenkénti tüdőszűrés, az érvényes orvosi alkalmasságival a sárga kiskönyvbem.

Nem kötelező idegen nyelveket beszélned, de én amondó vagyok, hogy kénytelen vagy. Most már minden munkakör igényli, hogy legalább angolul alapszinten tudj szóban és írásban kommunikálni. Az angol nyelv ma már nem kérhető, hanem alapvető készség kell, hogy legyen.

Ha pedig más nyelven – még ha csak el is kokettálsz, de szerepel az önéletrajzodban például németül, olaszul, franciául, valamelyik szláv nyelven és sorolhatnám –, lehet, hogy van egy beugród egy kiválasztott munkára! Például én így lettem recepciós. Írásban jól, szóban nem mindig a leghelyesebb nyelvtannal alkalmazom az angol nyelvet, de folyamatosan gyakorlom, fejlődöm, és egyre jobban megy, ez alapkövetelmény volt az állásinterjúhoz is. Szerepel az önéletrajzomban, hogy alapszinten tudok németül is, ezért is hívtak be állásinterjúra. Német anyanyelvű vendégekkel is beszélnem kell, még akkor is, ha inkább csak megértem őket, és egy-két dologra tudok válaszolni, nagyon örülnek, és hasznos, hogy létezik ez a kis tudásom is. Innentől pedig újra tudom gyakorolni. Most pedig már olaszul is tudok néhány kifejezést, mindig is akartam, viszont itt rá is kényszerültem.

Végül pedig vissza az első kérdésre: én azért dolgozom, mert tandíjat, albérletet és úgymond zsebpénzt fizetek magamnak. Még mindig kapok segítséget otthonról, mert önállóan még nem tudnék mindent megoldani, annyit nem tudok előadások

TUDOD-E, HOGY MIT BÍRSZ KI, VAGYIS MEG TUDOD-E TARTANI AZ EGYENSÚLYT?

Nagyon sokat számít, hogy éjjel dolgozol-e vagy nappal, fizikai munkát végzel vagy szellemi iskola mellett, mert minden teljes embert kíván, ha rendesen akarod végezni. Éjszakai műszakból is be lehet menni órára, de ezt nagyon kevesen bírják, hosszabb távon meg pláne, és egy idő után már senkinek sem sikerül.

mellett dolgozni, bár sok barátom, ismerősöm teljesen független anyagilag. Viszont sokkal könnyebb az otthoniaknak is, hogy én is dolgozom. Remek érzés, amikor a saját dolgodat magad fizeted ki, jobban tudod értékelni, és munkatapasztalatod is több van. Minél többfelé dolgozol, annál biztosabban fogod tudni, hogy közülük mit írn majd bele végül az önéletrajzodba, és az állásinterjúj jó pont lehet, hogy már vannak munka tapasztalataid, főleg, ha hosszabb távúak, és más-más körben mozgóak vagy épp kapcsolódnak a kiszemelt álláshoz.

Semmi ne riasszon vissza a diákmunkától, mármint azok közül, amit leírtam most itt. Jó és hasznos dolog, egy lépéssel közelebb a teljes önállósághoz. De az önállóság sem jön ingyen: a diákmunka is munka, és tenni kell érte, hogy végezhess, és azért is, hogy majd ne bocsássonak el.

MIRE VAN SZÜKSÉGED AHHOZ, HOGY DOLGOZHASS, ÉS HOGYAN ÉRDEMES NEKIKEZDENI?

Rengeteg diákszövetkezet van, és jelentősek lehetnek a különbségek a bérek és a levonások között. Mindennek érdemes utánakérdezni, aztán számolni, kalkulálni egyet. Érdemes ismerősöket megkérdezni, és megnézni, hogy „x” munkáért mennyi lesz a béred, mennyit vonnak majd le, és akkor mennyit is kapsz a kezvedbe.

A diákszövetkezethez be kell lépned, amin keresztül dolgozni fogsz tudni. Kell a diákigazolványod/jogviszony-igazolásod, lakcímkártyád, személyi igazolványod, TAJ-kártyád a beiratkozáshoz és mindenképpen legyen rendes önéletrajzod!

Az észszerű táplálkozásról, ahogy még nem hallottad

**Kovács Gréta Tünde, Forum Publicum,
Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest**

Ha egészségesnek mondhatod magad, ha nem kell speciális étrendet alkalmaznod, nem sportolsz versenyszerűen, és nem a „gyúrás” választottad az önmegvalósításod útjaként, ha nem vágsz olyan kockahasra, amin sajtot lehet reszelni, akkor megkönnyebbülten fellélegezhetsz, mert nincs szükséged a lemondásokkal teli, néha kínzóan önsanyargató életmódra. Ha egyszerűen csak egészségesen szeretnél élni és étkezni, akkor nem kell lefekvés előtt céklalével kevert túrót enned, könnyes szemmel betolnod az izetlen párolt zöldségeket, vagy kínos precizitással számolgatnod a bevitt kalóriákat és egyéb tápanyagokat, hogy grammra pontosan kimérd a napi fehérjeadagod, és biztosan nem kell minderről pontos naplót vezetned, mint a profiknak. A simán „csak” egészséges étrendbe bizony sok minden belefér, sokkal többet „bűnözhetsz”, annál is inkább, mert a legtöbb ételfajtára csak a fent említett, speciális szükségletű kategóriák tekintenek

testünk ellen elkövetett merényletként. Sokan mégis itt rontják el a dolgot: nem jól lövik be saját maguk számára a célt. A beteg embert a gyógyulás vagy – maradandóan fennálló állapot esetén – az életminőségbeli romlás csökkentése motiválja.

A sportolót a kitűzött teljesítményszint, míg a testépítőt a megálmodott forma. (Sokan félreértik ezt a sportot, és alaptalanul szidják művelőit. A testépítés egy látványsport, tulajdonképpen szobrászat élőhúsból. Sokszor nem is a teljesítmény a lényeg, hanem az általa elért forma és esztétikum. Nem az számít, hogy mekkora súllyal és mennyi ismétlést csinálsz fekvő nyomásban, hanem hogy a versenyen hogy néz majd ki a bicepszed.) A lényeg, hogy a fent említett emberek egy jól meghatározott célért dolgozva vállalnak be komoly kellemetlenségeket is jelentő étrendeket.

Amikor belefogsz egy sok lemondással járó, igen komoly fitnessétrendbe, azzal

a homályos és körül nem határolható céllal, hogy szeretnél jobban kinézni vagy egészségesebben élni, csak mert olvastál valamit egy magazinban... Szerinted ez elegendő motivációt jelent majd? De ne is válaszolj még, előbb tisztázzuk a motiváció fogalmát! Motiváció az, ami képes átsegíteni a mélypontokon, amikor rá gondolsz. Ami ezt nem tudja, az csupán vágyalom. Először tehát azt dönts el, hogy mit akarsz elérni, aztán határozd meg, hogy miért! Mi acél, és mi az oka? Válaszaidból rájössz majd, hogy némi jó közérzetért és az energikus fitt mindennapokért teljesen felesleges rákényszeríteni magad egy profi sportdiétára.

Miért nem tudunk megállapodni?

HOL SZÚRJUK EL, HOGY EGYRE KEVESEBB AZ ARANYLAKODALOM, A LÁNYKÉRÉS, DE MÉG EGY HOSSZÚ KAPCSOLAT UTÁN IS SZÍVÜNK SZERINT SZANATÓRIUMBA KÖLTÖZNÉNK, HOGY KIHÚZGÁLJUK A TŰSKÉKET ÉS KIPIHENJÜK A SÉRELMEKET? EGYÁLTALÁN VEVŐK VAGYUNK MÉG A HOSSZÚ KAPCSOLATRA?

Havasi Virág, Fészek, Pécsi Tudományegyetem,
Közgazdaságtudományi Kar

Valamikor még régen, amikor a szüleinket láttuk csak magunk előtt, önfeledten játszottunk papás-mamásat a kertben, és minden mesének az lett a vége, hogy „boldogan éltek, amíg meg nem haltak”. Még elhittük, hogy ránk is ez a forgatókönyv vár. Ha felnövünk, lesz majd egy szerethető, stresszmentes munkánk, természetesen rátalálunk az igazira, akivel egy hatalmas lagzi után egy életen át neveljük minimum három gyermekünket.

Valahol ott csúszott el a dolog, amikor a hagyományokat és a lassú folyású hétköznapiakat megfertőzte a technikai fejlődés. Az internet az ember legjobb barátja, nem igaz? Mindig magunknál tudjuk, készen áll, értünk dolgozik. Pár kattintással intézünk magunknak új autót, házat, nyaralást vagy szerelmet. Végláthatatlan a kínálat a versenyképes potenciális jelöltekből. És ha nem jön be? Nem probléma, csak

rákattintunk a kis x betűre vagy elhúzzuk balra az illetőt, aztán soha többé nem kell még csak az nevével sem találkozunk sehoh.

Az igazság az, hogy a minket érő sok impulzus hatására eljutottunk odáig, hogy már semmi iránt nem tudunk elköteleződni. Túl sok a lehetőség, egyre kevesebb az idő. Egy olyan világban, ahol a házasságok fele válással végződik, de még a munkahelyeinket is úgy váltogatjuk, mint reggel az alsógatyát, már nem a stabilitás kerül a fókuszba. Legalábbis nem ez a fajta. Egy flexibilis életre rendezkedtünk be, ahol a határokat mi szabjuk, és mi írjuk a szabályokat. A családalapítást kiszorította a karrierizmus.

Nem hogy gyerekvállalásra nem jut idő a húszas évek során, de egy teljes értékű párkapcsolatra is alig. Az internet elrabolta a romantikát. Ahelyett, hogy valódi kapcsolatokat ápolnánk gyertyafényes vacsorával és forraltboros korcsolyázással,

inkább 4-5 embert tartunk a tűzben, persze online. Ez generálja a tömeges magányosság érzését, ami általános rosszkedvhez és depresszióhoz vezet, hogy végül vigasztalódhassunk a közösségi oldalak „like” adományaival, és egyéb jól bevált ego-turbó receptekkel. A magunk köré rajzolt ördögi körben nehéz megtalálni az utat az igazi felé. Sok pesszimista hozzáállással szemben úgy gondolom, hogy ez is csak egy életszakasz, amit ki kell nőni. Nem arról van szó, hogy a mai fiatalok nem vágnak családra vagy házastársi kötelékre, egyszerűen csak szkeptikusak lettünk a témával kapcsolatban. Mind próbálkozunk az önmegvalósítással, hajszoljuk az álommelót, közben próbálunk kikapcsolni legalább heti egyszer... Ha már megteremtettük magunknak a saját világunkat, szívesen megosztanánk mással, de ehhez idő kell. Addig is próbáljuk magunkat utolérni!

ÖNTEVÉKENYEN A KÖZÉPISKOLÁBAN

AZ EGYETEMEN ELENEDHETETLEN, DE A KÖZÉPISKOLÁBAN IS SOKAT SEGÍT AZ ERŐS MOTIVÁCIÓ. ANÉLKÜL SZINTE KIZÁRT KOMOLY EREDMÉNYEKET ELÉRNI A TANULÁSBAN. A MOTIVÁCIÓ SOKAT SEGÍT ABBAN IS, HOGY ADOTT ESETBEN SAJÁT ERŐBŐL BŐVÍTSD ISMERETEIDET, KÉSZÜLJ A SORON KÖVETKEZŐ MEGMÉRÉTTETÉSRE.

Impulzus, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Villamosmérnöki és Informatikai Kar

Remek dolog, ha olyan középiskolai osztályba jársz, ahol a matek, a fizika és az informatika tanítása a fókuszban áll. A tanárok kiválóak és lelkesek, neked pedig nincs más tennivalód, mint befogadni a tanórák és a szakkörök anyagát. Aki ilyen helyzetben van, minden bizonnyal könnyen veszi majd az akadályokat: bejut a BME VIK-re, és ott sem lesznek problémái. Na de mi van akkor, ha nem vagy ilyen jó helyzetben? Esetleg 14 évesen, amikor a középiskolát választottad, még más terveid voltak, vagy netán tudatosan döntöttél mondjuk egy nyelvi osztály mellett? Légy nyugodt, ebben az esetben sincs minden veszve. Csak rajtad múlik, sikerül-e felkészülnöd.

Kiss Dávid mérnök informatikus hallgató egy éve kezdte tanulmányait a Műegyetemen. Korábban egy kéttannyelvű gimnáziumi osztályba járt, és az volt a fő célja, hogy tisztességesen fölkészüljön az érettségire, valamint jól megtanuljon angolul. „Az iskolában volt egy csomó szakmai osztály is, ahol a srácok megtanultak programozni, foglalkoztak elektronikával, számítógéphálózatokkal. Én azonban úgy gondoltam, hogy egy általános, nyelvi gimnáziumi osztályból nagyobb esélyeim vannak a jó érettségire. Időközben azonban egyre jobban érdeklődtem az informatika iránt, így az iskolai tanulmányok mellett elkezdtem foglalkozni a témával. Tizedikben már körvonalazódott, hogy a Műegyetemre szeretnék menni. Rengeteg anyagot gyűjtöttem össze, főként az

internetről, és azokból kezdtem el készülni. Gyakorlatilag teljesen autodidakta módon szereztem az informatikai ismereteimet” – emlékszik vissza Dávid.

A tanulás olyan jól sikerült, hogy előrehozott középszintű érettségit tett informatikából. Azt tervezte, hogy a rendes érettségikor nekimegy az emelt szintnek. „Mivel az informatika emelt szintű érettségi nagy része már programozásra épül, több szakértői segítségre lett volna szükségem. Sok tanárt megkerestem, mentem fűhöz-fához, de az igazság az, hogy mindenki igyekezett továbbpasszolni. Így aztán megint csak magamra támaszkodhattam. Nagyon nehéz volt, csak önállóan tanultam, de végül sikerült. Az interneten rengeteg ingyenesen elérhető forrás van, ezek sokkal frissebbek, mint a könyvek. Persze tudni kell keresni és választani a hatalmas információtömegben. De, mint ahogy a magam példája is bizonyítja, nem megoldhatatlan a feladat” – fogalmaz Dávid.

A fiatalember ma már kicsit bánja, hogy sem matekból, sem fizikából nem járt emelt szintű fakultációs csoportba, és nem érettségizett emelt szinten. Az egyetemen aztán jött a szívas. A középszintű érettségi anyaga meg sem közelítette az egyetemi indulószintet. Dávid szerencsére még időben kapcsolt, bejárt az egyetemi órákra, és rendszeresen készült. A vizsgái végül sikerültek, de nagyon nehéz időszaként élte meg az első két félévet. Tapasztalata szerint rendkívül fontos a jó időbeosztás. Ha valaki megpróbálja ésszerűen

és logikusan beosztani az idejét, akkor időnként még a bulizás is belefér a napba. Az sem szerencsés ugyanis, ha valaki éjjelnappal csak tanul. Tudni kell, hogy mikor kell egy kicsit megállni és pihenni, lazítani.

Dávid – egy év tapasztalata alapján – úgy látja, hogy összességében azt kapta a Műegyetemtől, amit várt. Kétségtelen, hogy az itt folyó képzés elméletibb, mint sok más egyetemen, főiskolán, de ez egyáltalán nem probléma. A fiatalember szerint szükség van a durva alapozó tárgyakra, hiszen azok teszik a mérnököket alkalmassá a legkülönfélébb műszaki feladatok megoldására. A BME-nek pont ez az erőssége.

ÖNKÉNTESKEDNI MENŐ!

Médianap Székesfehérváron

Szeretnél újabb barátságokat kötni? Szeretnél egy remek közösség tagja lenni? Kész vagy időt áldozni arra, hogy segíts másoknak? Nyelveket gyakorolnál? Kíváncsi vagy más kultúrákra?

**Gyere el 2017. október 14-én a DUE
16. Médianapjára Székesfehérvárra!**

HELYSZÍN:

LÁNCZOS KORNÉL GIMNÁZIUM, SZÉKESFEHÉRVÁR, BUDAI ÚT 43.

magyar nyelv és irodalom
due
a diákjóléti egyesület

Ismerd meg azokat a szervezeteket, amelyek azt vallják, hogy „Önkénteskedni menő!” Mert „Több vagy, ha adsz!” – vallja vendégünk **Horváth Boldi**, a Kelemen Kabátban frontembere, a 72 óra nagykövete.

De velünk lesz **Kóger Dániel** jégkorongos, **Lengyel Zsófi** parasportoló a SZÉP-től, **Pataki Zita** a Class Fm műsorvezetője, az RTL Klub időjősa, **Heti Betevő** stábjának és sok-sok olyan önkéntes, akinek a segítség örömforrás

AZ ÖNKÉNTESKEDNI MENŐ! RÉSZLETES PROGRAMJÁT KERESD A DUE.HU-N!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

UTAZD KÖRBE A VILÁGOT A KÉMIAÁVAL!

KÍVÁNCSI VAGY ARRA, HOGYAN LEHETSZ „HATOS” KÉMIABÓL ÚGY, HOGY ALIG LÉPSZ ÁT A NAGYKORÚAK KÖZÉ? MEGFELELŐ HOZZÁÁLLÁS, GYAKORLÁS A HÉT MINDEN NAPJÁN, ÉS MÁR PAKOLHATOD IS A BŐRÖNDÖDET EGY NEMZETKÖZI VERSENYRE. ÍME A RECEPT, EGYENESEN A 2017-ES KÉMIA OKTV ELSŐ HELYEZETTJÉTŐL, BOTLIK BENCÉTŐL.

A KEZDETI LELKESEDÉS

„Miért szeretsz filmeket nézni, vagy éppen biciklizni? Nehéz elmondani, mert ez egy belső érzésből adódik. Én így vagyok a kémiával: nem tudom megfogalmazni, hogy miért szeretem, de a varázsa számomra abban rejlik, hogy elég néhány egyszerű alapelv, és rengeteg összefüggés a szemünk elé tárul” – fogalmazta meg Botlik Bence Béla, az ELTE Apáczai Csere János Gyakorló Gimnázium és Kollégium természettudományos tagozatának tanulója. A jelenleg 12. osztályos fiú először az általános iskola hetedik osztályában találkozott a kémiával, elmondása szerint már az első órákon érezte, hogy a jövőben ezzel szeretne foglalkozni. Nagyban köszönhető ez akkori tanárainak, akik még az elméletet is izgalmasan tudták átadni a diákoknak. Bence mindössze 13 éves volt, amikor első országos versenyén (Hevesy György Kémiaverseny) a dobogó második fokára állhatott.

A VERSENYVONAT NEM VÁR

Középiskolai tanulmányai megkezdésével Bence a kémiára is egyre több és több időt szentelt. Heti hat, Villányi Attila (a gyakorlógimnázium vezetőtanára, az Ötösöm lesz kémiából című példatár és több nagy sikerű, a kémia érettségire felkészítő könyv szerzője) által tartott kémiaóra mellett hetente járt versenyfelkészítő foglalkozásokra is. Ennek meg is született az eredménye: négy év alatt számos elméletet és gyakorlatot tartalmazó, kémia és kémia-fizika-biológia komplex, országos és nemzetközi versenyt tudhat maga mögött, többek között az IJSO Nemzetközi Junior Természettudományi Diákolimpiát (bronzérem), a Mengyelejev Kémia Olimpiát (ezüstérem), az EUSO European Union Science Olympiad-ot (ezüstérem), a Nemzetközi Kémiai Olimpia IChO-t (ezüstérem). A versenyeknek

köszönhetően jutott el Thaiföldre, keresztül Argentínába, Moszkvába is.

FORDÍTSD RÁ A SZABADIDŐD!

„Ha ilyen mélyen foglalkozunk egy témával, akkor akármi érdekes lehet!” Bence a szerves kémiát találja a legérdekesebbnek, hisz ez áll a legközelebb a mindennapjainkhoz, sőt annak részét képezi. A versenyzés mellett az MTA-n végez egy szerves kémiai kutatást a vegyületek előállításának reakciókörülményeinek optimalizálásáról, illetve további átalakításuk és felhasználhatóságuk vizsgálatáról.

MÉG AZ ALIEN IS KÉMIA

A kémia nem az a tantárgy, amely csak elméleti síkon, évszámok megtanulása által létezik. Ebből következik, hogy egy kémiaverseny sem átlagos. 2017-ben Bence csapatkapitányként vett részt az I. International Chemistry Tournament-en (IChTO) Moszkvában, egy tudományos négyfordulós vitaversenyen, melynek különlegessége, hogy a versenyzők már jóval a megmérettetés előtt ismerik a feladványokat. A fordulók során a diákok különböző problémák megoldásait prezentálják a zsűri előtt, majd vitatják az ellenfelek megoldásait, összefoglalják az ő ötleteiket. A kreativitást és komoly háttértudást igénylő feladatok között szerepelt például az, hogy az általunk jól ismert A nyolcadik utas: A halál című filmben szereplő Alienek szinte mindent oldó vérenek és vérátlának felépítését kellett megfejteni a versenyzőknek. A magyar csapat abszolút első helyezést ért el a tornán, melyről Bence azt mondta: „A legnagyobb dicsőséget az jelentette, hogy legyőztük a hazaiakat. Tudniillik, az IChTO-nak nagy hagyománya van Oroszországban, de ez volt az első év, hogy nemzetközi versenyt hirdettek.”

GONDOLJ A JÖVŐDRE!

A középiskola elvégzése után Bence célja a külföldi továbbtanulás, elsősorban az Oxfordi Egyetem kémia szakára való sikeres felvétel. Természettudományos ismereteinek bővítésén kívül szeretné tökéletesen elsajátítani az angol nyelvet, az egyetem után akár dolgozni is egy-két évet. „Mindenféleképpen vissza fogok jönni Magyarországra, mert szeretem, és Pesthez is nagyon kötődöm. Ezen kívül úgy gondolom, hogy bár vannak nagyon jó szakemberek, kutatók, tanárok az országban, mindig jól jön az utánpótlás.”

Novák Henrietta

„A KÉMIA MINDIG TUD ÚJAT MUTATNI”

„MÁR KISKOROM ÓTA SZERETEK KÉRDÉSEKET FELTENNI, ÉS A RÁJUK KAPOTT VÁLASZOK, VISSZAJELZÉSEK ÁLTAL MEGÉRTENI A KÖRÜLÖTTEM FOLYÓ DOLGOK MŰKÖDÉSÉT. EZ A 'KÍVÁNC SISÁGOM' AZONBAN SOSEM KORLÁTOZÓDOTT CSAK EGY TERÜLETRE, HISZEN (EGYRE JOBBAN) ÚGY GONDOLOM, HOGY MINDEN MINDENNEL – UGYAN ELTÉRŐ MÉRTÉKBEN –, DE ÖSSZEFÜGG. ÖSSZEKAPCSOLNI A LÁNCZEMEKET, KIRAKNI A PUZZLE-T: EZ FELEMLŐ ÉRZÉS SZERINTEM, DE ENNEK ELŐFELTÉTELE, HOGY TUDJUNK ÉS MERJÜNK ISMERETLEN DOLGOKAT KIPRÓBÁLNI, ÚJ DOLGOKBA BELEFOGNI.”

Science szakon első évben kémiát, fizikát és sejtbiológiát. „Úgy gondolom, hogy a globalizáció megteremtette számunkra a lehetőséget, hogy világot lássunk, merjünk nagyot álmodni, és ezt tapasztalataim alapján érdemes kihasználni.” A kalandvágy mellett természetesen vonzó számára az egyetem által kínált egyedülálló supervision rendszer (minden tárgyból személyesen foglalkozik veled valaki), az egyéni érdeklődés alapján alakítható szak és a sok, már kinn lévő magyar is, akik közül vannak régi barátok, ismerősök is.

Korábban több hazai és nemzetközi versenyen is részt vett. Emlékezetesebbek voltak a Mengyelejev Olimpiák, amin rajtunk kívül főleg szovjet utódállamok vesznek részt és az EUSO, Európai Unió Természettudományi Olimpia, ahol csapatával aranyérmet szereztek.

Kétszer jutott ki a Nemzetközi Kémia Diákolimpiára (IChO-ra), és nem bánta meg, hogy sok időt fordított rá. Az olimpiára a kétfordulós válogató összesített eredménye alapján az első négy legtöbb pontot szerző, még középiskolás diák juthat ki. A válogatóra az OKTV (Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny) első tíz helyezettje, a KÖKÉL H pontversenyének helyezettjei kerülnek többek között meghívásra. „Hasonlóan az olimpiához, a főbb témakörök itt is a szerves, szervetlen, analitikai, fizikai és a biokémia, melyekből akár csak az olimpián, 5 órás zh-kat írunk az előzetesen leadott anyagból, a laborvizsgákon pedig általában mennyiségi, minőségi meghatározást és szintézist kell adott idő alatt elvégeznünk.”

„Bekerülni a magyar csapatba nem könnyű, önszorgalom mellett kitartást igényel” – mondja Soma. A sok befektetett munka meghozta a gyümölcsét. Soma két

ezüstérmet is szerzett. „A legjobb része az olimpiának azonban az utazás – Thaiföld, Kazahsztán, India, Oroszország, Grúzia – olyan helyekre juthat el az ember, amiről egyébként csak álmodni mer. Közben rengeteg kultúrát, konyhát megtapasztal – és rengeteg emberrel ismerkedik meg, kivel futólag, kivel mélyebben.”

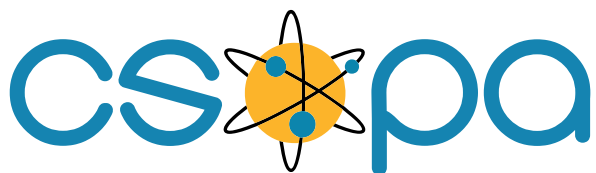
Most, a versenyek helyett inkább az érdekeli, hogy az általa szerzett tapasztalatokat átadja másoknak. Ezért tervez, többek között egy összefoglaló-feladatgyűjteményt is összeállítani az olimpiára készülőknek, melyet azonban érdeklődők, első éves egyetemisták is használhatnának. A Nemzetközi Kémiai Torna csapatának kiválasztásában is részt vesz, és szeretne a KÖKÉL-be is feladatokat küldeni.

Távolba tekintve kutatóként képzelet el magát, erre nagy motivációt adnak számára a Nobel-díjas kutatók előadásai. „De él bennem az önmegvalósítás vágya is. Szívesen tennék hozzá valami egyedit a világhoz.” Tavaly sikerült megszerveznie gimnáziumában a LeS előadás és beszélgetéssorozat, mely azt mutatja számára, hogy megfelelő energia ráfordításával a legtöbb mindent el tudjuk érni. „Nem lesz egyenes az út, de a kanyarokból, kompromisszumokból is mindig tanulunk.”

Nagy jövőt lát egyébként mind a biotechnológiában, mind az agykutatásban és a mesterséges intelligenciában is, ezek mindegyike érdekli. Úgy gondolja, hogy a legnehezebb feladat talán az lesz, hogy megtanuljuk feldolgozni a rendelkezésünkre álló rengeteg adatot – vagy betanítsunk valamit/valakit, hogy ezt megtegye helyettünk. Fontosnak tartja azonban, hogy a tudomány ne távolodjon el az emberektől.

Ismerjétek meg a fenti sorok íróját, Turi Somát. Egy fiatal, egyetemista srác, aki az öt addig is foglalkoztató kérdések nagy részét hetedik kora óta nevezi kémiának, fizikának, biológiának, földrajznak vagy mateknak. Kezdetben, mint talán mindannyiunk, ő is szkeptikus volt. „Összeöntöttünk oldatokat, amik számomra teljesen véletlenszerűen szép színesek lettek, pezsgtek, vagy éppen nem csináltak semmit – ennek nem láttam az értelmét.” Nyolcadikban jött el a változás és ragadta magával a periódusos rendszer zsenialitása. Azóta sok minden mást is megismert, de ahogy ő mondja: „a kémia mindig tud újat mutatni”.

Soma nemrég iratkozott be az ELTE kémia alapképzésére. Azonban ebben a félévben Cambridge-ben fog tanulni Natural

CSODÁK PALOTÁJA JÁTSZVA MEGISMERED

Több mint 250 játék 2 emeleten
5000 m²-es tudományos
szórakoztató központ

III. kerület Bécsi út 38-44.
Buda E&G
info@csopa.hu www.csopa.hu

ÖVEGES TEREM SCIENCE SHOW

27 INTERAKTÍV ASZTAL

3 KÜLÖNFÉLE ÉLMÉNYVETÍTÉS

8 TEMATIKUS EGYSÉG

Természet műhelye
Newton almáskertje
Tudósok csarnoka
Mágneses mező
Logikai megálló
Űrállomás
Születés világa
Illúziók

RICHTER GEDEON LABOR

2 biliárdfoci pálya
különleges csocsók
4 tudományos szabadulószoza
3 különféle élményvetítés
2 beerpong asztal

változatos tudományos
és kulturális programok
rendezvényszervezés
születésnapok
szakkörök
táborok

www.csopa.hu

CUKORMÁZAS MINDENNAPOK

HA KŐZELEG ANYU SZŐLINAPJA, BEMŐSZ A CUKIBA. HA SZOMORŐ VAGY, ŐS VALAMI ŐDESRE VŐGYSZ, BEMŐSZ A CUKIBA. MIELŐTT ELINDULSZ KIBŐKŐLNI A PŐRODDAL, BEMŐSZ A CUKIBA. DE GONDOKDŐTŐL MŐR AZON, HOGY KIK KŐSZŐTŐK A SOK-SOK FINOMSŐGŐT? CUKRŐSZNŐK LENNŐI MENŐ.

Kezdjők rőtgtőn a tővhitők eloszlatŐsŐval. A HorvŐth CukrŐszdŐba sok hobbicukrŐsz Őrkezik, aki a jelenlegi hivatŐsŐt szeretnŐ a cukrŐszatra vŐltani. Az állŐsinterjők sorŐn VaslŐczki Orsolya, a budapesti SUGAR! Design CukrŐszdŐa cukrŐsa Ős a 2017-es Magyarország TortŐja megalkotŐja legtőbbŐsŐr azt tapasztalja, hogy a jelentkezők azt hiszik, ez egy hagyomŐnyos, 8 ŐrŐs munka, szabad hŐtvėgėkkel. Ez egyŐltalŐn nem őr van. „Egy cukrŐsz nagyon korŐn kel. Amikor pedig versenyre kŐszŐl, mert szeretnŐ megmėretetni magŐt, ějfel-nappal dolgozik.”

Egy őratos napon a cukrŐszok 4-5 Őra kőrŐl kelnek, beŐrnek a cukiba, elkezdik feltőlteni a pultot, kŐszŐlnek a nyitŐsra. Napkőzben az elfogyott sőtik pőtllŐsŐval Ős a megrendelėsekkel foglalatoskodnak. Mindezt egy csapatvezetŐ irŐnyitŐsa alatt vėgzi 10-15, vagy akár 20 cukrŐsz.

A legnagyobb nehėzsėge a szakmŐnŐk azonban nem a hosszŐ, 12-13 ŐrŐs munkanap. Ahhoz hozzŐ lehet szokni. A folyamatos megŐjŐlŐs sokkal nagyobb kihivŐs. Mint minden szakma, ez is sokat vŐltozott az idők sorŐn, mind technolģgiŐban, mind a trendekben. 15 ěve mėg csak nehéz, vajas sőtėmėnyeket kŐszŐtettek Ős ěrintőlegetesen beszėltek a mindenfėle „mentes” ědessėgekről. Ma mŐr itt vannak a mousse-ok, a kőnnyŐ, „lightos” sőtėmėnyek, Ős ha betėved egy speciŐlis ěgėnyŐ vŐsŐrlő, tudni kell alternatīvŐt kŐnlŐni neki. Az internet ebben nagy segŐtsėget nyŐjt a mai cukrŐszoknak. RŐ tudnak keresni a kŐlfődi trendekre, megvizsgŐlni mŐs cukrŐszok

mŐveit, vagy – ami a legnagyobb segŐtsėg –, rŐszet venni kŐlfődi tanfolyamokon online. Ezekre őrtalŐban 10 cukrŐszből 1 jut be.

A modernizŐlŐsnŐl szem előtŐ kel tartani a vŐsŐrlőkat is. „A vidėki cukrŐszdŐban a hagyomŐnyos, hŐzi kŐszŐtŐsŐ sőtėmėnyekre van ěgėny. A fŐvŐrosban kėppen kell lenni a trendekkel: mi a legŐjŐbb divatirŐnyzat a cukrŐszatban, a sőtėmėnyekben, milyen alapanyagokkal lehet dolgozni, hogyan tudom megmozgatni a fiatalokat Ős becsalogatni az ũzletbe” – mondja VaslŐczki Orsolya.

A cukrŐszat – az előtėtelek ellenėre – nemtől fŐggetlen. MŐg a lŐnyoknak őrtalŐban jobban megŐ a dŐszŐtŐs, a fiők kőnnyŐszerrel begŐjŐrnek egy 15 kilŐs tŐsztŐt is. A cukrŐszok ězert is dolgoznak csapatban az őtletelėstől kezdve a megvalŐsŐtŐsŐg. AkŐrmilyen aggŐlyod van, oszlasd el Ős vŐgi bele! Nem fogod megbŐnni (Ős a csalŐdod sem).

(Niki)

VŐLŐSZD ŐZT A SZAKMŐT!

HabŐr rengeteg lemondŐssal jŐr, megvan a maga szėpsėge. ěgėsz nap „kreŐlhatsz” Ős magadat adhatod egy-egy sőtėmėnyben. Teljesen ũ sőtė-kollekciŐkat alkothatsz mŐs cukrŐszokkal, akik szintėn megosztjŐk elkėpzeltėseiket. Folyamatosan fejlődhatsz, megŐjŐlhatsz.

ŐZ KELL HŐZŐ:

Kreatívnak kell lenned Ős nyitottnak az ũjdonsŐgokra. JŐ, ha van egy kis kėzŐgyessėge, őrllőkėpessėge, Ős tudsz csapatban dolgozni.

KAMUOLDALAK

10 MÓD, AHOGY LELEPLEZHETED „AZ ÉVSZÁZAD FELFEDEZÉSÉT”

AZ „ÉVSZÁZAD FELFEDEZÉSEI” ÁLTALÁBAN KAMUK, JÓL, VAGY KEVÉSSÉ JÓL MEGKOMPONÁLT ÁTVERÉSEK. ÉS HOGY MI A CÉLJA EZZEL AZOKNAK, AKIK EZEKET A „CIKKEKET” ÍRJÁK, ÉS AZ OLDALAKNAK, AHOL MEGJELLENNEK? ÁLTALÁBAN NEM MAGA A PUSZTA ÁTVERÉS A CÉL, BÁR ERRE IS VAN PÉLDA. LEHET AZ EGYÉN FELTŰNÉSI VISZKETEKSÉGE, A SAJÁT ELMÉLETEINEK TERJESZTÉSE, VAGY AZ OLDAL LÁTOGATÓSZÁMÁNAK NÖVELESE (HOGY AZTÁN A SOK LÁTOGATÓRA HIVATKOZVA REKLÁMOT ADHASSON EL RAJTA, EZZEL PEDIG PÉNZT KERESSEN). LEHET EGYFAJTA „EMBERKÍSÉRLET”, HOGY MIT MENNYIEN VESZNEK BE, VAGY ÉPP MÉDIAKÍSÉRLET, HOGY MI MILYEN GYORSAN TERJED EL. LEHET OLCSÓ MEGJELENÉS-VADÁSZAT: HA ELÉG NAGY SÜLETLENSÉGET ÁLLÍTOK, AZZAL ELKEZD FOGLALKOZNI A MÉDIA, SZEREPELEK, EZZEL VÉGSŐ SORON ISMERTSÉGRE ÉS AZTÁN PÉNZRE TESZEK SZERT.

De hogyan ismerhetjük fel ezeket az írásokat, ha elég jól vannak megírva ahhoz, hogy átcusszanjanak az első szűrőn, és főként az oldalakat, a kamuoldalakat, amelyeken az effajta tartalmak rendre megjelennek? Az alábbiakban erre fogunk bemutatni néhány lehetőséget, hogyan ne menjünk jégre. Ha ezeket szem előtt tartod, nem csak te fogsz kevesebb értelmetlenséget olvasni, de ismerőseidet is megkímélheted tőle.

1. Hangzatos, „kiabáló” címe van az írásnak

Nincs jobb módja a figyelem megragadásának, mint egy nagy betűkkel kiírt, drámai hangvételű szöveg. Dolgok, amiket eddig a kormány, NASA, USA, EU, FBI, CIA, MI5, Oroszország, vagy bárki más eltitkolt. Ha egy hírszerző szervezetről beszélünk, vagy a nevük rövidíthető egy betűszóra, az külön plusz pont. A címből persze sosem derül ki, hogy pontosan miről is van szó, simán csak „hatalmas titokkal”, „eltitkolt megoldással”, „lenyűgöző felfedezéssel” találkozhatunk ilyenkor. *A lényeg, hogy megtudhatsz valamit, amit más nem, amit eddig nem, ami TITOK.*

2. Előre kéri a lájkot

Persze, ha már elérte, hogy rákattintsunk, akkor azonnal lájkoljunk is előre, nem? Hiszen megéri, nyilván valamiféle hatalmas tudást osztanak meg velünk, azért cserébe egy lájk nem sok, főleg, hogy utána még több hatalmas tudást kapunk majd naponta.

Kivéve, ha ezzel a lájkkal automatikusan engedélyt adunk nekik a nevünkben való posztolásra – amelyre ugye a barátaink is kattintanak, hiszen ha mi megosztottuk, akkor az nyilván fontos... Utána pedig ember legyen a talpán, aki ki tudja irtani a sok kamu posztot az idővonaláról, amit ráadásul még csak nem is ő rakott oda.

3. Az oldal megjelenése sablonos, gagyi, összecsapott

A hoaxos oldalak sok esetben sablonosak, vagy ha az alap oldalsablonon túl is lép az üzemeltető, az elrendezés akkor is összecsapott. A linkek, rovatok nehezen megtalálhatóak, semmilyen rendszer nincs

bennük. Villogó hirdetések, neonos, bántó színek, bosszantóan zavaró összhátas – ez is nehezítheti az ellenőrizhetőséget. Menekülj!

4. Az oldal címe nem .hu-ra (vagy .com-ra) végződik, vagy egy ismert oldal nevének elferdítése

Bevett szokás a hoaxos oldalaknál, hogy nem magyarországi szolgáltatót használnak, így nem a hazai médiumok standard végződését kapják meg. Aljasabb módszer ennél, amikor egy létező, legtöbb esetben megbízható híroldal nevét ferditik el. Ilyen az „origoma.net”, „indexhires.com” és társaik. Ha még dizájnban is hajaznak rá, az különösen megtévesztő.

5. Magyarázkodás

Ilyenek után a legtöbb olvasóban felmerül a kérdés, ha ezek a dolgok valóban ilyen nagy horderejűek, ha a citromlé tényleg gyógyítja a rák legalább három fajtáját, és ha tényleg *mindenki tudja*, hogy a repülőök chemtraileznek, vagy, hogy a Földlapos, akkor miért nem számolt be erről még semmilyen médium? Mert a mainstream médiának természetesen nem érdeke ez! Sem a kormányoknak, vagy a háttérszervezeteknek, a gyógyszerlobbinak. És tudod, főleg kinek nem érdeke? Nekünk, akik bedőlünk ezeknek a zagyvaságoknak. De az is megeshet, hogy maguk a szíriuszi gyikemberek tiltották meg mindenkinél, és a cikk írója egy bátor lázadó, aki pont úgy mentette ki az információt, mint a Zsivány Egyes főszereplője a birodalom markából. Persze most túlzok, de valóban jellemző ezekre az oldalakra, hogy másokra mutogatnak, amiért nekik titokban, oldalutakon kell lehozniuk az információt.

hangzó betűszó, vagy egy olyan név, amiben több prof. PhD. Dr. van, mint név. Ezeket is elég egyszerűen szűrni lehet, egyetlen Google-kereséssel. Találkozhatunk olyannal, hogy valaki nem létezik, de olyannal is, aki él, csak más szakterületen tevékenykedik, esetleg a kutatásait megcáfolták, és a tudományos hírnévvel való visszaélés miatt megfosztották a címeitől. Persze erre reflexből rávágható, hogy így akarják hiteltelenné tenni. Vagy már eleve az volt.

8. Az illusztrációk homályosak, vagy láthatóan photoshopoltak

Szerintem mindenki látta már a videót, amiben Obama, volt amerikai elnök egyik testvérét kiáltották ki gyíkembernek, egy igencsak homályos videón bemutatva „alakváltását”. Aki esetleg még nem látta, az keressen rá YouTube-on, még hőkamerás

9. Nincs impresszum, nincsenek további oldalak, menük

A híroldalagnál általában található egy menüpont, ahol az oldal szerkesztőit mutatják be, róluk található egy-egy fénykép, és némi információ. Az álhíroldalagnál ez teljesen hiányzik, a kapcsolat nem vehető fel felük, arra törekednek, hogy visszakövethetetlenek legyenek. A szupergyógyhatású készítményeket, fiatalítókat, fogyasztószereket pedig többnyire egy egylapos oldalon találod, ahol minden információ egy helyen van, és az oldalnak a világon semmi más tartalma nincs. Persze a dicsérő kommentek százait is megtalálod a végén – de próbálj csak meg magad is kommentelni! Igen, jól gondold, soha nem fog megjelenni.

10. A cikk nem friss

Bevett szokás ezeknél az oldalaknál, hogy még arra sem veszik a fáradságot, hogy saját tartalmat gyártsanak, egymástól veszik át a cikkeket, amik sokszor több évekesek, így újra és újra belefuthatunk vadonatúj házi gyógykészítmények receptjeibe, vagy a titokzatos összeesküvésekbe. Ha olyasmiről van szó, ami az egészség, súlyod, szépséged érinti, mielőtt bedőlnél a haszontalan, de drága termékeknek, alaposan nézz utána a Google segítségével. Ha pedig semmi más oldalon nem találsz róla infót, csak azon, amelyiknek rendelni lehet, hagyd a csudába az egészet – biztos, hogy többet árt, mint használ, segíteni nem fog, csak a pénzed nyúlják le. Reméljük, ezek az információk valamennyit segítenek majd, hogy a későbbiekben ne fussatok bele ilyesmibe, kedves olvasók, de biztos, ami biztos, hagyunk még itt két linket. Az egyiken egy álhíroldalak felismerésével foglalkozó teszthez juthattok el, a másik pedig egy több éve folyamatosan bővülő lista a hoaxokat megosztó oldalakról.

alhirvasasz.hu/
hvg.hu/tudomany/20150119_atveros_weboldalak

Springer Barnabás

6. Általános a forrásmegjelölés

Oké, oké, a háttérhatalom összeesküvői titkolóznak előttünk, de akkor honnan van az információ? Természetesen egy neve elhallgatását kérő neves külföldi kutatótól. Mióta a brit tudósoknak bealkonyult, azóta a helyükre léptek az amerikai kutatók, kínai sejtbiológusok, orosz professzorok. Ők mind féltik az állásukat/életüket/családjukat/házukat/kiskutyájukat, ezért nem lépnek ki a nyilvánosság elé.

7. A kutató, akire hivatkoznak, nem létezik

Ez már egy fejlettebb fajtája az előzőnek, akár egy alpont is lehetne. Itt az általánosságokkal dobálózás helyett megadják a kutató vagy laboratórium nevét. Ez általában egy elég jól

felvételt is gyártottak. Mondjuk számomra még mindig kérdés, hogy melyik amerikai állami televízió csinál szimultán valós, negatív, és hőképet („OBAMA'S ALIEN SHAPESHIFTER REPTILIAN BODYGUARD” címen van fent. Plusz pontos kérdés: Melyik korábban említett nyilvánvaló jel található meg a tartalomban?) Persze, nem csak videók vannak, képeket is találok szép számmal. Ezek általában fekete-fehérek, távoliak, homályosak, vagy láthatóan manipuláltak őket. Egy rossz minőségű képbe az ember azt lát bele, amit akar, akár még egy éppen alakot váltó gyíkembert is. A hiányzó árnyékok, vagy teljesen más fények pedig egyértelművé teszik általában a fotómanipulációt. A tehetségtelen photoshopolásról már nem is beszélve, amikor a két éves öcséd megmondja, hogy az a két ember a képen valójában nem is egyszerre volt ott.

FENYVESI ZOLI:

„A TÁRSADALOM AZT NYOMTA RÁM:
FIAM, BELŐLED CSAK INFORMATIKUS LEHET.”

**TIZENKILENC ÉVES KORA ÓTA MŰKÖDTETI INSPIRÁLÓ
INSTAGRAM-FIÓKJÁT, EGY ÉVEL EZELEŐTT PEDIG
ORSZÁGOSAN IS ISMERT LETT A TISZTA SZÍVEL CÍMŰ,
NAGY SIKERŰ MAGYAR AKCIÓFILM MOZGÁSKORLÁTOZOTT
FŐSZEREPLŐJE. KÖZVETLEN, HUMOROS ÉS IRIGYLÉSRE
MÉLTÓAN VIDÁM. VAJON MI AZ, AMI ERŐT AD NEKI?
FENYVESI ZOLIVAL BESZÉLGETTÜNK.**

SZÍNÉSZNEK TARTOD MAGAD?

Inkább amatőr színészként tekintek magamra. A Színművészeti Egyetem elvégzése és a tapasztalat által válik valaki színésszé. Előbbit nem végeztem el, Tilla filmje viszont remek tapasztalat és edződés volt, így ha lesz még lehetőségem egy szerepre, nem fogok nemet mondani.

HOGYAN KERÜLTÉL BE A MÉDIA VILÁGÁBA ÉS HOGYAN TALÁLT RÁD TILLA?

Több, mint 5 éve hoztam létre inspiratív üzeneteket közvetítő Instagram oldalam. A célom az volt, hogy megmutassam: kerekesszékekben is lehet sportolni, bulizni, élni az egészségesek teljes életét. Utána a Coca-Cola 2014-es karácsonyi reklámjában szerepelhettem. Az utóbbi időben sok cég az esélyegyenlőség jegyében filmjeihez külön kerekesszékes karaktereket is keres alapítványokon keresztül, és így volt lehetőségem jelentkezni ide. Egy évvel később már a magyar közönség is láthatott. Tilla több mozgássérültekkel foglalkozó

alapítványhoz, egyesülethez is ellátogatott. Néhány ismerősöm beajánlott engem, így találkoztam a meglepően őszinte Tillával. Mindenképpen jó volt, hogy nem kergetett egy álomvilágba: elmondta, ha nem játszom hitelesen, és ha egy szakember úgy gondolja, hogy mégsem vagyok rá képes, hamar elválnak útjaink. Féléves castingfolyamat során győződött meg alkalmasságomról Tilla. Ma úgy látom, a rendezők közül, akikkel eddig dolgoztam, ő volt a legsegítőkészebb és leggördülékenyebb.

MILYEN PROBLÉMÁKKAL SZEMBESÜLTÉL A CIVIL ÉLETEDBEN?

Olyan általános iskolába jártam, ami nem volt akadálymentes. Sokszor a nagyobbakat kellett megkérnem, hogy vigyenek fel a lépcsőn, bár ezt maguktól is megtették. Volt, hogy egyedül maradtam az iskolában, már mindenki hazament, és az anyukám cipelt le egyedül a harmadik emeletről. Sokszor türelmetlenek az utasok, amikor tömegközlekedést használok, és várakoznak,

miközben a sofőrnek az alacsonypadlós buszon le kell hajtani a rámpát a le- és felszállásomhoz. A lehetőségeim kevésbé szélesek, mint másoknak: például amikor gimisként elmentem a többiekkel egy házibuliba, anyukámat kellett megkérnem – akár éjjel kettőkor is –, hogy vigyen haza autóval. Az utcán többször kapok kellemetlen megjegyzéseket, de már megtanultam nem figyelni rájuk – nem azokra kell hallgatni, akik beszélnek, hanem azokra, akik támogatnak.

MI SEGÍTETT ABBAN, HOGY EZEKSEL EGYÜTT TUDJ ÉLNI?

Mivel születésem óta együtt élek vele, kisgyermekként nem okozott gondot: ülve játszottam a többiekkel. Fontos tudni, hogy azok az emberek, akik korábban tudtak járni, de egy betegség vagy baleset következtében váltak mozgáskorlátozottá, sokkal nehezebben képesek helyzetük elfogadására, mint azok, akik ebbe a helyzetbe születésükkor kerültek. Hogy ne menjek messzire, van ilyen karakter a filmben is, Rupaszovnak hívják.

Én hetedik-es-nyolcadikos koromra kezdtem realizálni, hogy kerekesszékes vagyok, segítségre van szükségem. Volt bennem egy erős negatív érzés, például azzal kapcsolatban, hogy mi lesz velem, ha sok szomorú helyzetű sorstársamhoz hasonlóan az utcán, hontalanként végzem. Nem esett jól, hogy a társadalom folyamatosan azt nyomta rám: „Fiam, belőled csak informatikus lehet.” Eluralkodott rajtam a félelem, mert matekból és infóból soha nem voltam jó. Akik ezekből az érzésekből kirántottak, az anya volt, illetve a családom és a barátaim, ezáltal nagyon sokat köszönhetek nekik. Például azt is, hogy ma a Metropolitan Egyetem marketing- és kommunikáció szakára járok.

HOGYAN ÉLED MINDENNAPJAIT, MIK A HOBBIJAIT?

Igyekszem ugyanúgy élni a mindennapjaim, mint más korombeliek, csak sokkal jobban meg kell terveznem a napomat, ha egyedül közlekedem. A járdák, utak sok helyen nem akadálymentesek, és csak alacsonypadlós buszra, villamosra tudok felszállni.

Mozgássérültként sok olyan emberrel találkoztam, aki túlságosan segítőkész volt, holott nem szorultam rá. Például felsegített egy villamosra, pedig nem szerettem volna utazni. A film bemutatása óta sokan felismernek, köszönnek, én pedig nagyon szívesen beszélgetek olyanokkal, akik érdeklődnek irántam. Ugyanakkor akadnak extrém helyzetek, például, amikor a lakóhelyemig kísért egy rajongó. Igyekszem ugyanúgy élni a mindennapjaim, mint más korombeliek. Letettem a KRESZ-vizsgát, van jogosítványom, nem akad problémám az autózéssel. Korábban évekig kerekesszékes táncsoport tagja voltam. Futóversenyekre – maratonokra, félmaratonokra – járok egy speciális, háromkerekű kerekesszékekkel. Ezt a 21, vagy 42 kilométert évente négyszer-ötször is megteszem, a legkedveltebb hobbi az életemben. Ezek az élmények világossá tették számomra, hogy nekem is tágak a lehetőségeim és el tudom érni, amit szeretnék.

KI TUDNÁL EMELNI NÉHÁNY FONTOS CÉLT, AMIT EL SZERETNÉL ÉRNI AZ ÉLETBEN?

Szeretnék ejtőernyővel kiugrani egy magas épület tetejéről, vagy repülőgépből. Szerencsére ma már erre is van lehetőség mindenki számára. Korábban már bűvárokodtam, úgyhogy a mélység után szükségem van a magasságra is. Terveim között szerepel néhány éven belül külföldre költözni. Engem leginkább Kalifornia vonz a mindig kellemes éghajlata, akadálymentesített környezete, empatikus és nyitott lakói miatt. Persze, ilyenkor mindig előjönnek az ellenérvek: a baráti köröm és a családom tizenkétezer kilométerre lakna tőlem.

MIT ÜZENSZ A HOZZÁD HASONLÓ HELYZETBEN LÉVŐKNEK?

Elsősorban azt, hogy ne egyedül nézzetek szembe a problémáitokkal vagy akár a pozitív élményekkel! Meg kell tanulni, hogy soha nem vagyunk egyedül, és nekem is ez ad erőt: a család, a barátok mindig velünk lesznek. Mindenki biztos lehet benne, hogy tartozik valahová, meg fogja találni a maga kis közegét. Ne csüggedj, ha valami nem sikerül! Mindennek eljön a maga ideje, csupán türelem kell hozzá. Nincs lehetetlen: mindig csináld azt, amit szeretsz!

(Lami Krisztofer)

A CÍMKÉK ÚTVESZTŐJÉBEN: BIOTERMÉK, ZÖLDÁRU, MENTES GYÁRTMÁNY

RENGETEGSZER HALLJUK ÉS LÁTJUK A BOLTOK POLCAIN A CÍMKÉKET, AMIN A GYÁRTÓK BÜSZKÉN HIRDETIK, HOGY BIO- VAGY -MENTES TERMÉKKEL ÁLLUNK SZEMBEN. KÖZBEN SOKAN FIGYELÜNK ARRRA, HOGY LEHETŐLEG MINÉL TÖBB ILYEN TERMÉKET EGYÜNK ÉS VEGYÜNK. DE MIT TAKARNAK EZEK A FELIRATOK VALÓJÁBAN?

Manapság sok gyártó írja az „öko” és a „bio” jelzőket a termékeire. A valóságban ezen gyártók közül sokan jogszabályokat sértének meg, ugyanis az EU és a magyar állam szigorú szabályozás útján próbálja ellenőrizni, mire milyen jelzés kerül. Vagyis nem lehet csak úgy, önkényesen „bionak” vagy „ökonak” nevezni a termékünket, kizárólag akkor, ha megfelelnek a jogszabályoknak. Ezek előírják, hogy pontosan milyen feltételeknek kell teljesülniük, hogy egy élelmiszer, kozmetikum stb. valóban bio vagy öko legyen.

„Vannak bizonyos ‘öko’-címkék, amelyek meghatározzák, hogy hogyan kell egy adott mezőgazdasági terméket előállítani, termelni” – mondta Marosi Zoltán versenyjogász

a DUE Tallózónak. Ha tehát valaki ilyen címkét szeretne a termékére, akkor bizony ezeknek meg kell felelnie. Jelenleg azt, hogy ezeket a bizonyos „öko”-címkéket a gyártó felteheti-e a termékére, egy 2009-es Európai Uniói jogszabály határozza meg.

De mi egyáltalán a biotermék? Dr. Roszik Péter, egyetemi docens, a Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. ügyvezetője egy 2009-es cikkében idéz egy olyan közvélemény-kutatást, amiből kiderül, hogy emberek fejében létezik egy konkrét elképzelés biotermékekről. Bár nincs széles körben elfogadott definíciója, nagyjából így ismerik az emberek:

- egészségesek, tápanyaggazdagok, vegyszert, növényvédő szert, adalékanyagot nem tartalmaznak
- GMO-mentes, azaz nem tartalmaz genetikailag módosított anyagokat
- az állatokat jól tartják, pl. a szabadban, megfelelő, kellemes élettel, a faji igényeknek megfelelően
- izletes
- társadalmilag hasznos, azaz nem okoz plusz (pl. kórházi) kiadásokat, munkát ad a vidékieknek stb.
- a legközelebb áll a természetes állapothoz,
- fenntartható, ami tulajdonképpen az előzőek összessége.

A valóságban ennél sokkal bonyolultabb előírásoknak kell megfelelni annak, aki bioterméket akar gyártani. A Magyar Biokultúra Szövetség által létrehozott Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. ellenőrzi a magyar ökológiai gazdálkodás 98%-át. Helyszíni ellenőrzéseket tartanak és minden olyan gyártási folyamatot megvizsgálják, amire az Európai Unió jogszabályai kitérnek. Ők adják ki a Minősítő Tanúsítványt, ami felhatalmazza a gyártót, hogy a termékeit az „öko” vagy a „bio” jelzőkkel ellássa. Mindebből az is kiderül, miért nincs meghatározott definíciója a biotermékeknek: azért, mert a gyártási folyamatokat ellenőrzik és nem a végterméket.

A fentihez hasonló tevékenységet folytat a Hungária Öko Garancia Kft. is, ami ökológiai gazdálkodást, vagyis a biotermékek ellenőrzését és tanúsítását végzi. A két cégnek saját jelzései is vannak: a Biokontroll a HU-ÖKO-01, míg az Ökogarancia a az Ökogarancia a HU-ÖKO-02 jelöléssel látja el a termékeket. Ha ezeket a feliratokat találod egy terméken, akkor biztos lehetsz abban, hogy a „bio” jelzőhöz szükséges előírásoknak megfelelően gyártották.

Azt azonban, hogy a terméken megfelelő címkét használt-e a gyártó, azt már a Gazdasági Versenyhivatal ellenőrzi. Megtévesztésnek számít ugyanis, ha egy cég azt állítja a termékéről, hogy „bio”, ugyanakkor az áru nem felel meg ennek az állításnak, vagyis a szükséges jogszabályi előírásnak. A Gazdasági Versenyhivatalnál viszont eddig csak elvétve fordult elő bio-problémával kapcsolatos ügy vagy panasz – írja a Tudatos Vásárlók Egyesülete. Ha ez mégis előfordul, Marosi Zoltán szerint egyszerű dolgod van:

„Ha valaki azt gondolja, hogy átvették, az általa vásárolt termék és a címke nem kapcsolódik össze, akkor több irányba is tehet bejelentést, panaszt. Országos hatáskörrel rendelkezik a Gazdasági Versenyhivatal, ők például azt hivatottak vizsgálni, hogy egy adott társaságnak a kereskedelmi kommunikációja megtévesztő, vagy nem” – mondta Marosi Zoltán, hozzátéve, hogy a versenyhivatal weboldalán megtalálható egy panasz-úrlap, amit ki lehet tölteni, de telefonos elérhetőségeken is tudnak segíteni. Más típusú, kisebb jogsértéseknél a Kormányhivatalok járnak el.

2017. augusztus 29-én jelent meg az angol Mirror című lapban egy cikk, amiben a gluténmentes ásványvíz európai térhódításáról írtak. Igen, jól olvasod, a glutén- és GMO-mentes vizek az USA-ban már hódítanak, de idén ősszel az öreg kontinensre is megérkeztek. A legviccesebb bennük az, hogy a világon minden víz gluténmentes, a víz esetében a GMO-mentesség pedig egyenesen értelmetlen.

Ez az eset jól jelzi, hogy emberek éppen ezek a jelzők miatt veszik meg a fenti termékeket, jóval áron felül, illetve azt is jól illusztrálja, hogy bizonyos cégek előszeretettel élnek vissza a vásárlók hiszékenységgel. De mi számít megtévesztésnek és kinek jár bírság?

„Az olyan termékek forgalmazói, akiknek a célcsoportjuk valamilyen betegségben szenved, például allergiás betegségekben, sokkal nagyobb a felelősségük abban, hogy átverik-e a fogyasztóikat. Ha például azt írják egy termékre, hogy glutén- vagy adalékanyag-mentes, mégis van benne valamennyi ezekből, akkor a hatóság is sokkal nagyobb szigorral sújt le, mint egy hétköznapi termék esetében. Sőt, ha a

fogyasztónak baja is származik abból, hogy a terméket fogyasztotta, személyesen is felléphet a termék gyártójával szemben és kártérítési keresetet is indíthat” – mondta Marosi Zoltán. Arról is beszélt, hogy olyan magyarországi esetről, mint a fent leírt gluténmentes ásványvíz, még nincs tudomása, pedig szigorúan véve egy ilyen cég is megszegné a versenyhivatal szabályait, hiszen köztudomású, evidens állításokkal hozza magát a versenytársainál előnyösebb helyzetbe.

Hogy mi a tanulság? A „bio” vagy ökotermékeket igen szigorúan ellenőrzik az Európai Unióban. Magyarországon az összes olyan termék, ami a címkéjén az egyiket hirdeti, a csomagolásán rendelkeznie kell a HU-ÖKO-01 vagy a HU-ÖKO-02 jelzéssel is. Arra azonban, hogy mi a biotermék, nincs elfogadott definíció, mert nem a végterméket, hanem a gyártás módját ellenőrzik. Ha bármilyen panasszal élnél, úgy érzed, hogy becsaptak, vagy az általad vásárolt termék címkéje megtévesztő, keresd a Gazdasági Versenyhivatalt, ők fognak segíteni. Persze, ha lehet, ne a gluténmentes ásványvíz miatt reklamájlj majd, azt jobb, ha meg sem veszed.

MENTÁLIS TÉRKÉP

A KÖZLEKEDÉSHEZ

A KIINDULÁS AZ ASTORIA ALULJÁRÓJA, VAGY A BORÁROS TÉR, ESETLEG A NÉPLIGET AUTÓBUSZ ÁLLOMÁS. VALLJUK BE, RÉMISZTŐEN NAGY A FORGALOM, A TÖMEG ÉS A ZSIVAJ. EZT LÁTVA IS NEHÉZFELFOGNI. DE HA NEM LÁTJUK? AKKOR MÉG NEHEZEBB.

Ahhoz, hogy a világot érzékelnünk tudjuk, hogy kibogozzuk ezeket a forgalmas csomópontokat, az egyik legfontosabb érzékszervünk segíthet: a látás. Látjuk a villogó 7-es busz emblémáját, az órát, hogy hány perc múlva indul, azt, hogy előttünk négy szépkorú halad forgalmi akadályként, és két nagyon fontos üzletember szeli ketté az utunkat, néhány ételmaradékkal szennyezt utcarészt, és ha még nem lenne elég, akkor még pár galamb is nehezíti utunkat. Ilyen egy átlagos forgalmi csomópont Budapesten – de nem lehet sokkal könnyebb a helyzet Debrecenben sem, és egy kisebb településen is csak a sürgés-forgás kisebb. Ezt átvészelnünk látóként gyerekjáték. És gyengén látóként vagy vakként? Egy középkori akadálypálya, ahol épp csak tüzet nem okád semmi.

Látássérültként közlekedni olyan, mint ha az óriás táskában keresnél valamit. Tudod, hogy mi van a táskában, úgy ahogy Rontó Norbert látássérült is tudja, hogy az Astoriának hány kijárata, hány péksége, kis üzlete van, hol és milyen távolságra vannak egymástól a jegypénztárak. A táskában az is meg van határozva – jó esetben –, hogy az egyes eszközök hogyan vannak elrendezve. Csakúgy, mint a kijáratok az aluljáróban, vagy a vezetővonalak, melyek egy vak ember életét igencsak megkönnyítik. Rontó Norbert mindössze 19 éves annyi, akár mint te, és most tanulja az Astoriát. Nem úgy, mint te, hanem vonalak, elhelyezkedések, falak mentén, amiket botjával le tud tapogatni. A

tájékozódást tanár tanítja neki, és ugyanúgy kell számot adnia tudásáról, mint neked földrajzból. Neked egy jegy, egyszeri tudás anyag, amit ha elfelejtesz, akkor sem történik igazán nagy baj. Neki egy egész életen át tartó tanulás, amelynek ha egy részét elfelejti, tán hazamenni sem tud. És ebben a nagy-nagy táskában még vannak egyéb elemek, sok kacat, ami elzárja az utat a keresett tárgytól. Ezek az emberek a vakok közlekedésében. Mindenhol ott vannak, mozognak, helyzetük nem meghatározható, megtanulható. A közlekedés résztvevői sokszor hátráltatják a vakokat, önhibájukon kívül is.

Horváth Árpád is látássérült. Neki volt már szerencséje az ellenkező példát is megtapasztalni, többször segítettek már neki az utcán. Ismerjük ezt a furcsa helyzetet, amikor nem is igazán tudjuk, hogy mi a helyes. Adjuk át a helyünket, fogjuk meg a karját és kísérjük? Megijesztjük, ha odalépünk? Vagy ne tegyünk inkább semmit? Az utóbbival követjük el a legnagyobb hibát. Fehér Zsigmond rehabilitációs tanár szerint egy látássérült emberre se akarjuk soha ráerőltetni magunkat, mert az mind két fél számára kellemetlen lehet. Ha látunk egy zavart, egy helyben toporgó látássérült embert, lépünk oda hozzá, és kérdezzük meg, hogy szüksége van-e segítségre, és ha igen, azt pontosan hogyan tegyünk. Ha a válasz igen, akkor az a legjobb, ha informálódunk, hová akar menni pontosan az illető, és hogyan szeretne eljutni oda. Az elindulás

előtt álljunk a bot nélküli oldalára – mert ha a botos oldalra állunk és megfogjuk a kezét, kikapcsoljuk a vakok „szemét” –, és várjuk meg, míg ő karol belénk, így elkerülhető az, hogy toljuk-vonjuk-húzzuk őt. A szakértő hozzátette: ha az utcán találkozunk egy határozottan közlekedő látássérülttel, akkor próbáljunk neki szabad utat biztosítani, mert így könnyebben tud haladni. Ha nincs módunk biztosítani neki a szabad utat, akkor hangjelzéssel, segítsük őt, figyelve arra, hogy nekünk mit jelent a bal és neki mit. Nekünk látóknak tudunk kell, hogy az a folyamat, hogy egy látássérült megtanul közlekedni forgalomban, az egy hosszú folyamat. Ehhez szakoktató, vagy egy látásában korlátozott személy segíti őket. A tanulási folyamathoz, több segédeszközt is használhatnak, az egyik ilyen a hosszú fehér botot. Ez egy többfunkciós eszköz a külvilág számára és az ő számukra is. Egyrészt tudatják a közlekedésben résztvevőkkel az állapotukat, így azok tudnak alkalmazkodni hozzájuk. Természetesen a legkézenfekvőbb funkciója, hogy egy vak ember kvázi le tudja tapogatni

vele környezetét, de nem csak azt, hogy milyen akadály van előtte, hanem meg tudja mondani, hogy az az adott dolog esetleg miből van, hiszen más hangja van az egyes elemeknek, ha hozzá koccantják a botjukat. Hiszen azzal, hogy az egyik érzékszervük nem működik – vagy csak korlátozottan –, a tanárok és ők maguk is arra törekednek, hogy a további érzékelési területeiket felfejlesszék, érzékenyítsék. Ezért nehéz és hosszú folyamat számukra a közlekedés. Már kiskorban el kell kezdeni a tanulását egy-egy útszakasznak. Első lépésnek egy mentális térképet kell kialakítaniuk. Általában gyakorló pályának a Vakok Intézetének környéke szokott számítani. Ha ez megvan, akkor jöhetnek a bonyolultabb szituációk, megálló, pályaudvarok, aluljárók, többszörös összetett kereszteződések. A végcél pedig egy egész, de hosszabb útiterv, ami már hatalmas koncentrációt igényel. Pontos mentális térképet kell alkalmazniuk, ismerniük kell a környezetre jellemző illatokat – legyen az egy pékség –, vagy szagokat – legyen az kukasziget, vagy csikkartó –, és természetesen az útvonalra jellemző hanghatásokkal is tisztában kell lenniük. Mindez tanulható, de mindenki képességeitől függ, hogy mennyi időt vesz igénybe. Hatalmas segítséget jelent szerencsére az, hogy ma már kiépített vezetővonal-hálózat van Budapesten, emellett több közlekedési lámpa is ad már hangjelzést, ami megkönnyíti a zebrán való átkelést, illetve több telefonos applikáció, navigációs program segíti a közlekedést a vakok számára. Ezek hangjelzésekkel kommunikálnak, és úgy funkcionálnak, akár egy GPS. De a legnagyobb segítség mégis az, ha udvarias figyelmet biztosít nekik egy látó társuk, és akkor és ott segít, amikor kell.

(Kobl Adrienn)

OLASZORSZÁG

KEZDŐKNEK

MÉG BELE SE RÁZÓDTUNK RENDESEN AZ ISKOLÁBA, DE ELJÖTT AZ IDEJE, HOGY ELKEZDJÜK MEGTERVEZNI A JÖVŐ ÉVI NYARALÁST, HISZEN A SZÁLLÁST IDŐBEN LE KELL FOGLALNI. EBBEN A CIKKBEN ÖSSZEGYŰJTÖTTÜNK PÁR JÓ TANÁCSOT, HOGY MIRE FIGYELJETEK, AMIKOR NEKIVÁGTOK AZ OLASZ KALANDNAK.

INDULÁS!

Mi idén nyáron Bibioneba mentünk. Hajnal 2-kor indultunk, kb. 10 óra alatt értünk le. Érdeemes éjszaka utazni, mert napközben nagy a dugó, mi így is belefutottunk párba. Szlovénián keresztül mentünk, mert erre rövidebb az út. Az osztrák autópálya-matrica olcsóbb, de mi kiszámoltuk, hogy az út arra nem gazdaságosabb, mert több üzemanyag kell. Csak a szlovén matricáról kell előre gondoskodni. Az olaszoknál kapus rendszer működik, így mikor felhajtasz, kapsz egy kis kártyát, amit lehajtasz, kapsz egy kis megnézik, mennyit mentél, és helyben kell kifizetned a költségeket. És honnan tudod, merre kell menni? A Waze navigációs app a legjobb választás, ha van mobilneted.

AZ ÁTMENETI OTTHON

Ha hotel helyett apartmanba mész, sok mindenre figyelned kell. Először alaposan utána kell járni a ház felszereltségének. Az olaszoknál pl. nem divat a mikró, de már vannak helyek, ahol odafigyelnek erre is. Ha fagyasztott ételt viszték, ellenőrizték, hogy van-e mélyhűtő. Mi is így jártunk el: anyukám az indulás előtt lefőzte az előre kitalált ételeket, ott csak köretet csinált hozzájuk. Ez azért praktikus, mert a nagy melegben senkinek sincs kedve főzni. Ha mégis szeretnél tevékenykedni a konyhában, nem kell aggódni, általában nagyon jól felszerelték az apartmanok. Az alapanyagok viszont drágábbak, mint itthon. Mi csak vizet és kenyeret vettünk, minden mást beszereztünk itthon és hűtőtáskákban szállítottuk.

ANYA, MIKOR MEGYÜNK MÁR A STRANDRA?

Ha gyorsan leértetek és még nem lehet átvenni a szállást, nem kell aggódni. Általában minden apartman árába beleszámít a strandszerviz. A hoteleknek még saját blokkjai is vannak, ez egy napozóágyat, egy napozószéket és egy napernyőt foglal magába. Érdeemes minél hamarabb kiváltani ezt a szolgáltatást, hogy közel lehess a vízhez. Ameddig várakoztok, lehet egy kicsit pancsolni, vagy esetleg sétálgatni. Autóval, ha lehet, ne menjetek sehova, mert az olaszoknak elég érdekes a vezetési stílusa. Nem igazán tartják be pl. a záróvonalat és nekik sokszor a 2 sáv inkább 4. Mindezek ellenére végtelenül segítőkészek. Nem beszélnek angolul, inkább németül, így legtöbbször el kellett mutogatnunk, hogy mit is szeretnénk. Nem nevettek ki, hanem kitaróan próbáltak megérteni minket.

VELENCE-MURANO-BURANO: A TURISTA HÁROMSZÖG

Az elhivatott városnézőknek meleg szívvel ajánlom a Velence-Murano-Burano útvonalat. Legegyszerűbben hajóval lehet megtenni az egynapos túrát. Autóval leutaztunk Punta Sabbioniba, leparkoltunk a kikötő parkolójában és felszálltunk a hajóra. Számunkra ott derült ki, hogy ez nem éppen olcsó mulatság. 25 euro egy napi jegy, amivel korlátlanul utazhatsz 24 órán keresztül, így lehet a legolcsóbban bejárni a három szigetet. Velencében hatalmas a tömeg, kigyózó sorok mindenhol, és nem lehet úgy készíteni egy képet, hogy ne

másszon bele egy ázsiai. Minden méregdrága, mi pl. előre készítettünk szendvicseket, hogy minél olcsóbban megússzuk. Viszont a város nagyon hangulatos, élvezetes a szűk utcákban sétálgatni, hallgatni a gondolások énekét. A nagy forgatag után Burano elég megnyugtató. Itt az üvegyár a látványosság és minden második bolt is erre specializálódott. Murano pedig egyszerűen csak mesés. A színes házak között sétálgatva az ember úgy érzi, egy mese középebe csöppent. Fárasztó az egész napos sétálgatás, de a tengerparton majd kihevered.

MIÉRT PONT OLASZORSZÁG?

A magyarok körében általában vagy Olaszország vagy Horvátország jöhet szóba. Mi azért döntöttünk az első mellett, mert az olaszoknak van egy erős kultúrájuk, amibe bele akartunk kóstolni. Ezt lehet szó szerint is értelmezni, hiszen a pizzát tilos kihagyni!

(Niks)

FOCI NÉLKÜL IS EGÉSZEN RENDBEN VAN TOSZKÁNA

OLASZ KÖRTÚRÁNK MÁSODIK FEJEZETÉBEN
A BORÁRÓL HÍRES TOSZKÁNÁBA LÁTOGATUNK.

Nem szeretek Olaszországba utazni anélkül, hogy focimeccset is látnék, mert olyan, mint beülni a moziba és megnézni az előzeteseket, majd kimenni. Látsz belőle dolgokat – a pisai ferde torony például simán van olyan érdekes, mint az új Star Wars-trailer –, csak nem a lényegét. Persze, ez csak az egyik elvakult, focimániás énem mondatja velem, a másik, történelemre és kultúrára éhes felem kifejezetten élvezte a júliusi toszkán körutazást. Még akkor is, ha minimum sivatagi, maximum száunai éghajlatot kellett elviselnem egy héten keresztül.

Toszkána júliusban pont olyan, mint az újramelegített pizza, amit a kelleténél tovább hagytál a mikróban. Közel elviselhetetlenül forró. Ráadásul, a busz, amivel mentünk, a 20 éves, gyengén működő légkondinak, a motor feletti ülésünknek és a nem létező sötétítőfüggönyöknek hála rátett egy tizedet a kinti 40 fokra.

Első nap a lenyűgöző szépségű, magaslatra épült Sienában jártunk. Miközben a buszunk a behajtási engedélyre várt, a csoportunk birtokba vette azt a két darab nyilvános vécut, amit egy kb. 40 buszos parkolóban az olaszoknak építeni sikerült. Innentől kezdve egy hétig gondolkodtam azon, hogy létrehozom a „Több nyilvános vécut Olaszországba!” mozgalmat. A városban,

amit a legenda szerint Senus, Romulus unokaöccse alapított (ez tök nagy kamu, az etruszkok alapították) kb. 55 ezren élnek, ehhez képest fél Ázsia ott volt – és ekkor még nem tudtam, hogy ez egész Toszkánára igaz lesz. Ajánlom a főteret nézelődésre és az onnan legmesszebb eső éttermet egy jó pizzázásra, hiszen az ablakoknak a világhírű, 8 szeletből álló Piazza del Campoval bezárt szöge és a kaják ára egyenesen arányos.

Jártunk még a világ kétségkívül legolaszosabb nevű településén, San Gimignano-ban. Ez a 7000 fős község az egyetlen valódi ékszerdoboz, ahol megfordultam. SG nem elhithető akarja magáról, hogy autentikus, szűkutcás, útköves, városfalas, lakótornyos toszkán kisváros maradt, hanem az is. Az itt élők, az önkormányzat, a kormányzat megdöbbentően figyeltek a város eredeti állapotának megőrzésére, ezért egy rapid 800 éves időutazás minden itt töltött perc. A tornyok városának főterén két fagyizó is azt állítja magáról, ő a világ legjobbja. Figyelem, az elnyert díjak alapján csak az egyik az, ám a kígyózó tömeg alapján nem lehet megmondani, melyik (spoiler: Dondoli). A város tetején, a templom tövében olyan kilátás nyílik a környék szőlőültvényeire (és mellette egy sebészi pontossággal elhelyezett

kis focipályájára), mintha Tokajt beszoroztuk volna százzal és a harmadikra emeltük volna.

Cinque Terre, a Ligur-tengernél fekvő nemzeti park, amiben 5 kisváros található, önmagában 3 hónap felfedezést kíván. A tengerből kinövő, százméteres sziklafalak tetejére épített színes mediterrán házak garantálják a háttérrel kb. egy évnyi Instagram-fotóhoz, az elrejtett öblökben ledobható a textil, úgysem jár arra turista (mert 700 lépcsőfokot kell megtenni érte) és minden sarkon potenciális bruschetti con pomodoro-lelőhely leselkedik rád.

A toszkán-túra egyik leginkább EKG-emelő eleme Firenze, ahol minden négyzetcentiméteren meghalt, vagy eltemettek egy világhírű festőt, ahol minden háznak akkora történelme van, mint egy fiatal államnak és ahol testközelségből láthatod az egyik utolsó maffia-robbantás színhelyét. Ezzel szemben Pisa semmi extra, olyan, mintha Sim City-ben egy telekre pakoltál volna 3 nevezetességet, hogy dőljön az idegenforgalmi adó. A Garda-tó gyönyörű, ajánlott a motorcsónak, még ha drága is. Ha kedvet csináltam Toszkánához, el kell mennem. Ha nem, akkor is menj el és ne törődj azzal, hogy mit írtam. Csak ne júliusban menj vagy találd fel a hordozható légkondit.

(Berei Dániel)

JÓZSEF ATTILA SZÍNHÁZ

LÁSSUK EGYMÁST JÖVŐRE IS!

A 2017/2018-as évad bérletes előadásai:

**LÉGY JÓ MINDHALÁLIG • FILUMÉNA HÁZASSÁGA
LUCIFER SHOW • KARENINA, ANNA**

BUDAPEST

NKA

PORT.hu

szinhaz.hu

fidelio

Fratelli Goldoni
www.fratelligoldoni.hu

www.jozsefattilaszinhas.hu

BeAranyozzák a mindennapokat

200 ÉVE SZÜLETETT A KÖLTŐ, AKI HÁROMÉVESEN HAMUBA ÍRT BETŰK SEGÍTSÉGÉVEL TANULT OLVASNI. SZERB ANTAL ÍGY FOGALMAZOTT: „MINDEN SZÁL HOZZÁ VEZETETT, ÉS MINDEN SZÁL TŐLE VEZET, A MAGYAR SZELLEMI ÉLETNEK Ő A SUGÁRZÁSI KÖZPONTJA.”

Arany János-émlékévknek nyilvánította a Magyar Tudományos Akadémia és az Országgyűlés a 2017-es esztendő, a jubileum ünnepléséről Nagyszalontán döntöttek március 2-án. Az évfordulóra Jankovics Marcell illusztrációjával különleges kiadás jelent meg Arany Toldijából, valamint a Magyar Nemzeti Bank egy emlékérmét is kibocsátott. Két évvel ezelőtt több online médium is lehozta, vagy utánpótlázta Mester Tamás origós újságíró cikkét, mely szerint Arany korunk leggazdagabb szókincsű magyar költője. A kezdetben legendaként számontartott érdekesség akkor ténnyé nőtte ki magát, hiszen az Origo adatelemzésnek vetette alá a Walesi bárdok írójának munkáit, összehasonlítva öt másik jelentős szerepű magyar irodalmár műveivel. A végeredmény briliáns hírt hozott a költő csodálóinak: 60 ezer szóval Arany áll a dobogó legfelső fokán, csak utána következik Vörösmarty Mihály 44 ezerrel és Petőfi Sándor 33 ezerrel. A cikk említést tesz arról is, hogy egy átlagos értelmiségi egyévnyi, rögzített beszédében körülbelül 25-30 ezer szó fordulna elő. Tehát a szókincsbővítésen gondolkozók bátran választhatják a leírt adatok alapján az idén ünnepelt költőt.

A református családba született és felnőttként már latin, görög, német, angol és francia szerzők műveit olvasó és páratlan tehetséggel fordító Arany idén lenne 200 éves. Petőfi kortársa és jó barátja volt egyben. Halála is összeköti őket: Arany egy Petőfi-szobor avatásakor megfázott, majd tüdőgyulladásban hunyt el 65 évesen. Így nem csoda, hogy egy reprezentatív emlékkiállítás mellett a Petőfi Irodalmi Múzeum is megnyitotta kapuit. Sőt, a kiállítás országosan utazó változata, az „Arany 200 busz” július 10-től már járja az országot. A Toldi íróját, bár nagy irodalomrajongó vagyok, sosem soroltam a kedvenc költőim közé. Ennek ellenére az érdekes helyszín felkeltette figyelmemet, így a vakáció egy nem kifejezetten nyári, szeles-esős vasárnapját Arany bűvöletében töltöttem. Az irodalomtól távol álló családomat és engem is teljesen lenyűgözött a hangulat, mely a busz utasterébe lépve fogadott. Minden szegletből a nagy költő köszöntött vissza ránk, hol hatalmas arcképek, manuális játékok és digitális eszközök formájában. A járművön és az irodalom rejtelmei közt „utazva” minden korcsoport garantáltan megtalálja a neki megfelelő időtöltést. Két

kisebb testvérem figyelmét például az érintéssel lapozgatható dokumentumok és Arany egy-egy meanimált műve kötötték le, míg az idősebbek az egyedi látványvilággal kiállított versek, képek és dokumentumok közt bolyongva ismerhették meg jobban az ünnepelt életét és munkásságát.

A kiállítás egyébként teljesen ingyenes, melyhez kérhető tárlatvezetés is, hiszen a buszt minden helyszínen kedves és tapasztalt múzeumpedagógusok kísérik.

(Szalay Krisztina)

KIÁLLÍTÁS A VÁRKERT BAZÁRBAN

ÚJ VILÁG SZÜLETETT

Az I. világháború, ahogy még
sosem láttad...

varkertbazar.hu

Defeat the
KAISER and
his U-BOATS

SUS AU MONSTRE !

1914
ELSŐ VILÁGHÁBORÚS
CENTENÁRIUMI
EMLEKKEZDŐTSÉG
1918

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

VÁRKERT
BAZÁR

VÁRKERT
BAZÁR

Habsburg
Történelmi Intézet

BÉRES ILONA: VALÓDI ÉRZELMEK ÉS ŐSZINTE JÁTÉK

„CSAK FURA FIGURA, A ZSEBE VAJON ZSEB-E, TELI ZSIBBEL, ZSOBBAL, ZSABBAL. NEM KÚSZOTT FELÉNK ÚSZOTT, NEM FURA, NEM FIGURA.” TANULJA KITARTÓAN BÉRES ILONA IONESCO: SZÉKEK CÍMŰ DARABJÁNAK SZÖVEGÉT. A SZÍNÉSZNŐ MÁR 53 ÉVE VAN A PÁLYÁN ÉS 20 DÍJAT TUDHAT MAGÁÉNAK, KÖZTÜK A KOSSUTH- ÉS A JÁSZAI MARI-DÍJAT. LAPZÁRTÁNKKOR ÉRKEZETT A HÍR, HOGY ELISMERÉSEI SORA TOVÁBB BŐVÜL: A NAPOKBAN VEHETI ÁT A TOLNAY KLÁRI-DÍJAT IS. A NEMZET MŰVÉSZE, A MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA RENDES TAGJA. MA MÁR KEVÉS SZEREPET VÁLLAL EL.

FOTO: CZAGANY BALÁZS

AZ EMBEREK SZINTE MINDENHOL TALÁLKOZHATTAK ÖNNEL. SZEREPELT FILMEKBEN, SZÍNHÁZBAN, HALLHATTÁK SZINKRONSZÍNÉSKÉNT ÉS HANGJÁTÉKOKBAN IS. MELYIK MŰFAJ ÁLL ÖNHÖZ A LEGKÖZELEBB?

A színház. Az a különleges benne, hogy minden este más, mert ez egy élő kapcsolat a kollégákkal és a nézőkkel. A néző is játszik. Vannak olyan előadások, amikor azt mondjuk, hogy manó van a színházban, mert ha a színészek megfeszülnek, akkor sem tud létrejönni ez a kommunikáció. Egy próbán pedig az a gyönyörű, hogy magadat is megleped. Az egy utazás, hogy miket találsz itt bent. A filmézést még olyan nagyságok, mint Darvas Iván is mérhetetlenül utálták, tudniillik az technikailag borzasztó nehéz. Csak a rendező tudja, hogyan rakja össze a filmet, a végső történethez képest rendszertelenül forgatjuk a jeleneteket. Nem tudod felépíteni a szerepet. Elég kiszolgáltatott dolog. Amit még nagyon szerettem, az a rádió. Imádtam verseket mondani és nagyon fáj a szívem, hogy manapság a líra így kimarad a kultúrából. Ez nagyon nagy hiba. A gyerekek irgalmatlan csúnyán beszélnek magyarul. Nem ők tehetnek róla, nincsenek memoriterek, emiatt nem tudnak fogalmazni. Az indulatok

ugyanolyanok, és ahelyett, hogy ezeket szépen leírná, mond egy trágárságot. Mint egy panelt, beteszi a helyére. Nem tudják magukat kifejezni. Lassan már az az érzésem, hogy egy mai fiatal 200 szóval beszél, mint egy angol dokkmunkás. Ez borzasztó szomorú egy ilyen nyelvnél, mint a magyar.

MENNYIRE NEHÉZ ÖSSZEEGYEZTETNI A SAJÁT SZEMÉLYISÉGET EGY KARAKTER SZEMÉLYISÉGÉVEL?

Semennyire. Az is bennünk van. Mikszáth *Szent Péter esernyőjében* játszottam több figurát is a Nemzeti Színházban. Van benne egy nagy falusi ebéd, ahol a falusi előkelőségek ülnek, és elmesélik az esernyő történetét, de azt addigra már a közönség tudja. Én voltam ott az egyik úriasszony, akinek ezt el kellett mondani. Azt találtam ki, hogy ez egy borzasztó gyorsan beszélő asszony, rémes figura. Fölvettem egy szürkés-fekete parókát (ami direkt keményítette az arcomat), egy olyan fejkötőt, amin a szalag a fülem előtt jött el, és a fülem mögé cipőtalpból kivágtunk egy holdformát és oda ragasztottuk, hogy előre álljon. Úgy néztem ki, mint egy öreg egér, és az esernyő történetét érthetetlenül elhadartam, hiszen a közönség már úgyis tudta. A karakterek megformálásában bármennyig el lehet menni.

Az embernek előjön a játékos kedve, az óvodás lelke, a gyermekség, és az nagyon jó.

A SZENT PÉTER ESERNYŐJE MELLETT TÖBB KLASSZIKUSBAN IS JÁTSZOTT. ÖN SZERINT MENNYIRE LEHET MEGVÁLTOZTATNI, ÚJRAÉRTELMEZNI AZ EREDETI MŰVET? ITT PÉLDÁUL ÖN ÚGY ÉRTELMEZTE, HOGY AZ AZ ÚRI HÖLGY EGY HARSÁNY, KAPKODÓ ASSZONY.

Ez belefér. Vannak rendezők, akik megerőszakolják a darabot, arra nem vagyok vevő, amikor a sok ötlet mögött nem jelenik meg a színdarab. A forma nekem tökmindegy, éntőlem fejen állva is lehet játszani, hogyha valódi az érzélem, jelen van a valódi kontakt és az író szándékával egyezik. A rendezők bármit megálmodhatnak, és valamikor meg is lepődök, hogy: ú, de nagyszerű! Néha pedig csak ül a közönség, és azt se tudja, hogy mit néz. Zavarban van, mert csak azt a rémálmod látja, amikor a rendező másképp akarja megmutatni a művet, amikor ki akar tűnni a tömegből. A direktornak nem ez a feladata, hanem az, hogy találjon egy megfelelő közlési formát a diszlet-meg a jelmeztervezővel. Az elferdítés, meg a badarságok belemagyarázása engem fáraszt, meg unom. Megmutatni, az a nehezebb.

(Niks)

SUPERWOMAN A MÚLTÉ, ITT JÖN PÉTERFY BORI

IDÉN ŐSSZEL ÜNNEPLI FENNÁLLÁSÁNAK 10. ÉVFORDULÓJÁT A PÉTERFY BORI & LOVE BAND EGYÜTTES. A ZENEKAR NEM CSAK EGY NAGYKONCERTTEL EMLÉKEZIK MEG AZ ELMÚLT ÉVEKRŐL, HANEM EGY TELEFONOS JÁTÉKKAL IS. MEGKERESTÜK TÖVISHÁZI AMBRUST, AZ EGYÜTTES BILLENTYÚSÉT ÉS ZENESZERZŐJÉT, AKI ELÁRULT PÁR KULISSZATITKOT. FIGYELEM! EZ AZ AJÁNLÓ NEM KIZÁRÓLAG FANOKNAK SZÓL, HISZEN AZ, AKI LETÖLTİ AZ APPOT, KÖNNYEN RAJONGÓVÁ VÁLHAT!

A 2007-ben alakult Péterfy Bori & Love Band együttes tagjai korábban az Amorfi Ördögök bandában zenéltek együtt. A csapat felbomlását követően kezdődött egy új korszak, a Love Band. Októberben megjelenik a 6. nagylemezük, ami különleges lemez lesz: ilyen hangulatú és hangszerelésű albumot még soha nem csinált az együttes. Ezt először a Big Fish és Stark Attila által fejlesztett játékban, a Bori X-ben lehet meghallgatni. 2014 második felében merült fel az ötlet, hogy szeretnének egy saját telefonos appot csinálni és az már akkor biztos volt, hogy nem egy sokadik közönségi médiás dologról lesz szó. A tagcserek miatt azonban ez az ötletelés lelassult, közben pedig a Love Band dalok

elkezdtek kiszorulni a rádiókból. Panaszkodás helyett elgondolkodtak azon, hogy vajon mi az a forma, amelynek segítségével annyiszor lehet meghallgatni egy-egy dalt, ahányszor csak nem szégyelli az ember, anélkül hogy idegesítő volna. Ez a forma pedig a játék: minden pályához tartozik egy-egy új dal. Valahol félúton van az interaktív klip és egy nagyon egyszerű ügyességi játék között. Az együttes „állati büszke” a Bori X-re, főleg azért, mert nagyon szépen dolgozik együtt a zenével a játék hangulata.

Az album 10 számból áll majd, ezért a játékban is 10 szint lesz, melyeket – állandó frissesség érzését nyújtva a játék szerelmeinek – egészen az album megjelenéséig folyamatosan egymás után hoznak nyilvánosságra. Érdeemes figyelni és frissíteni az alkalmazást, ami ingyenesen letölthető az Apple Store és Google Play áruházakból egyaránt.

Az app megnyitásakor, a kezdőképernyőn (melyet már egyszer frissítettek is), ott áll előttünk Bori szuperhős jelmezben, várja, hogy elinduljon velünk a kalandra. Minden pálya egy interaktív videóklip is egyben, hiszen rajtunk áll, hogy Bori sikerrel eljut-e a célba. A Bori X jellegét tekintve nagyon hasonlít a „Mmm Fingers”-re, egy másik, szintén telefonra fejlesztett játékra, amiben az ujjunkat a képernyőn tartva kell

kikerülni a szörnyeket és az akadályokat. Borit is hasonlóképpen kell eljuttatni a célba, miközben élvezzük a legújabb Love Band dalokat és különböző kincsek gyűjtésével szerünk pontokat. A pályák stílusa illeszkedik a zenék hangulatához, így lesz összetett az élmény. A macskáknak 9, de Borinak „csak 3 élete van.” Ennek ellenére a kezdő gamereknek sem kell aggódniuk, az akadályok könnyen memorizálhatóak, kevesebb, mint 10 próbálkozással Bori már a célba érhet. Léteznek egyszerűbb részek is a pályákban, melyeken szinte minden gond nélkül haladhatunk, hiszen tudjuk, a zene az első. Mindezek ellenére az app következő verziójában lesz lehetőség játék nélkül végighallgatni a dalokat.

Miért érdemes kitarítónan küzdeni a szörnyekkel? Jegyvet nyerhatsz a november 17-i lemezbemutató-születésnap koncertre az Akvárium Klubba és további meglepetések is várnak. A játék első verziójában például 30 000 pont megszerzésért egy letöltő link járt a teljes diszkográfiához. Ameddig megérkeznek az újabb nyeremények, elárulok egy titkot: eddig a Föld hívja földet nevű pályán tudjátok a legtöbb pontot szerezni. Kalandra fel!

(Niks)

IMPRESSZUM • DUE Tallózó – Válogatás az ország diáklapjaiból

A DUE Médiahálózat és a DUE Médiaügynökség havilapja • 2017. október, XIX. évfolyam 8. szám • Szerkesztőbizottság: dr. Balázs Géza, Herczeg Zsolt, Pál Zsombor, Szalay József, Varga G. Gábor • Főszerkesztő: Zala Orsolya • Főszerkesztő-helyettes: Berei Dániel • Rovatszerkesztők: Fartek Patrícia (Pont Te), Hanis Patricia (Kultúrharco), Kovács Bernadett (Más.világ), Kobl Adrienn (Zoom) • Októberi szerzőink: Berei Dániel, Fartek Patrícia, Haiman Helga, Kobl Adrienn, Koós Nikolett, Lami Krisztofer, Novák Henrietta, Springer Barnabás, Szalay Krisztina • Kiadja a DUE Produceri Iroda Kft. • Levelezési cím: 1583 Budapest, Pf. 14. • Telefon/fax: +36 1 222 8213 • Hirdetésfelvétel: DUE Médiaügynökség, 1148 Budapest, Őrs vezér tere 11. • Tel.: +36 1 220 5844 • E-mail: tallozo@due.hu • Honlap: www.due.hu • A DUE Tallózó olvasható az interneten is: www.duetallozo.hu

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKÉZELŐ

A tehetséges diákújságírókat és a DUE Tallózót a Nemzeti Tehetség Program, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, és az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő támogatja.

Nyomdai előkészítés: ArtCentrum • Nyomda: Pauker Nyomda • Nyilvántartási szám: 3.4.1/891/1999 • ISSN 1585-5201 • Megjelenik évente nyolcszor. • A lapot a DUE Médiaügynökség terjeszti ingyenesen a DUE Rádió Országos Iskolarádió Hálózatának 350 iskolájában, és további 500 oktatási intézményben. • A DUE Médiahálózatban a diáklapot beküldő szerkesztőségek automatikusan hozzájárulnak az utánközléshez, a cikkek rövidítéséhez, stílizálásához. • Az iskolaiújságokból átvett publikációk tartalmáért a DUE Tallózó nem vállal felelősséget.

MATESZ
print-audit
Kiadványunk példányszámát
a Matesz hitelesíti
auditált adatok, hiteles média
<http://www.matesz.hu>

TUDÓS CSAJOK

TUDÓS CSAJ VAGY? ÉS LENNÉL?

IMÁDOD A BIOSZT, KÉMIÁT,
MATEKOT, FIZIKÁT, FÖLDRAJZOT
VAGY AZ ÖSSZESET ÚGY, AHOGY VAN?

**JELENTKEZZ A TUDÓS CSAJOK
PROGRAMBA 2017. OKTÓBER 25-IG
A DUE@DUE.HU CÍMEN!**

RÉSZLETEK: WWW.DUE.HU

Szeretnél majd tudós, kutató lenni,
aki megfejti a világ titkait, embereket
gyógyít, kütyüket talál fel?
Vagy épp csak kíváncsi vagy
minderre?
Programsorozatunkon különleges
ifjú tudós és kutatónőkkel
találkozhatsz, megmutatjuk,
mindez nem csak a férfiak világa!

**Megyünk szeizmológiai
és meteorológiai
központba,
csillagvizsgálóba,
gyógyszergyárba,
öslénykutató intézetbe,
rákkutató és agyi
aktivitást vizsgáló
központba – de
mindez csak ízelítő!**

A tudomány varázslatos
világába csak a legjobbak és
legelszántabbak léphetnek be!
A résztvevők száma korlátozott, az
érdeklődők közül felvételi teszttel
vagy beszélgetéssel választjuk
ki azt a 15 diákot, aki a képzést
elvégezheti.
A képzésen való részvételt
oklevéllel igazoljuk és a részt
vevő iskolákban beszámíttatjuk.

A MOBIL VÁRHA!

A MOBILTELEFON NEM CSAK HASZNOS ÉS SZÓRAKOZTATÓ ESZKÖZ, AMELYET MA MÁR NEM IS TUDUNK NÉLKÜLÖZNI, DE ELKÉPESZTŐEN SOK BALESET FORRÁSA IS. HA KÖZLEKEDÉS KÖZBEN TELÓZOL, AZ ELVONJA A FIGYELMED, ÉS KÖNNYEN VÉGZETES BALESETHEZ VEZET.

Autóvezetés közben üzeneteket olvasni, úttesten átkeléskor jegyzeteket írni, pokémonokat fogdosni vízparton ostobaságnak tűnik, sőt, részben tilos is, mégis naponta megteesszük. Mert mindenki azt hiszi, vele nem történhet emiatt baleset.

Ha az lenne a kérdés, hogy mi a fontosabb: elolvasni egy sms-t azonnal, vagy elkerülni egy gázolást, amibe bele is halhatsz, nem is kérdés, mit választasz.

 [FACEBOOK.COM/AMOBILVARHAT](https://www.facebook.com/AMOBILVARHAT)

OSZD MEG „A MOBIL VÁRHA!” FOTÓT INSTÁN VAGY FACEBOOKON **#AMOBILVARHAT** HASHTAGGEL, VAGY **POSTOLD** A MOBIL VÁRHA! FACEBOOK-CSOORTBAN ÉS **NYERD MEG** A SOK-SOK KISORSOLT AJÁNDÉK EGYIKÉT VAGY **VTDD EL** A FŐDÍJÁT, EGY SZUPER BRINGÁT!

MONDD EL EZT MINDENKINEK!

ÍRD a tenyeredre, hogy „A mobil várha!”,

NYOMJ egy szelfit, és

OSZD MEG „A mobil várha!” Facebook-oldalon!

Az akcióban részt vevők között értékes ajándékokat sorsolunk ki. A barátaidat, osztályodat is vond be, csináljatok közös képeket! Vegyél részt a pályázaton: a fotó mellé írd egy maximum egy oldalas cikket arról, miért veszélyes a mobilhasználat közlekedés közben és küldd be a pályázatunkra! Szülők, ismerősök képeit is beküldheted, és osztályok is pályázhatnak. A képet oszd meg a Facebook-oldalodon is, és ennek a linkjét is csatold a pályázathoz!

A pályaműveket elektronikus formában várjuk a DUE pályázati felületén (www.due.hu/palyazat).

Beadási határidő: **2017. november 15.**

A pályázaton és a versenyen részt vehet minden 12-22 év közötti diák. Eredményhirdetés és díjátadás: **2017. december**

Részletek: www.due.hu